

Taksa plaćena u gotovom.

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

(REVUE FORESTIÈRE CROATE)

SADRŽAJ (SOMMAIRE)

Ing. S. Frančić ković: Socijalne tendencije u modernom šumarstvu (Soziale Bestrebungen in der modernen Forstwirtschaft) — Ing. D. Kajfež: Philippove prirasno-prihodne skrižaljke (Philipp — Ertragstafeln) — Saopćenja (Bulletins) — Iz društva (Affaires de l'Union) — Ispiti (Examens) — Lične vijesti (Mutations) — Književnost (Littérature) — Razno (Notices) — Oglasni (Annonces) — Naredbe (Ordonnances).

BR. 4.

TRAVANJ

1941.

UREDNIK ING. PETAR PRPIĆ

HRVATSKI ŠUMARSKI LIST

IZDAJE HRVATSKO ŠUMARSKO DRUŠTVO

Ureduje redakcioni odbor
Glavni i odgovorni urednik: ing. Petar Prpić

ŠUMARSKI LIST

IZLAZI SVAKOG PRVOG U MJESECU NA 2—4 ŠTAMPANA ARKA

Članovi REDOVNI, IZVANREDNI I POMAGACI H. S. D. dobivaju ga besplatno nakon podmirenja članskog godišnjeg doprinosa od 100 Din.

POMLADAK (studenti) plaćaju godišnje 50 Din.

Članovi UTEMEJITELJI, DOBROTVORI i VELIKI DOBROTVORI dobivaju ga nakon jednokratnog doprinosa od 2.000 odnosno 6.000 odnosno 50.000 Din.

Pretplata za nečlanove iznosi godišnje 100 Din.

CLANARINA i PRETPLATA se salju na ček H. S. D. 31.704 ili na adresu Hrvatskog šumarskog društva, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2.

UREDNIŠTVO i UPRAVA nalazi se u Šumarskom domu, Zagreb, Vukotinovićeva ulica 2. Telefon 64-73.

ZA OGLASE PLAĆA SE:

ZA STALNE oglase (inserate) kao i za dražbene oglase:

1/1 stranica 500 (peštostina) Din — 1/4 stranice 175 (stosedamdeset) Din.

1/2 stranice 300 (tristotine) Din — 1/8 stranice 90 (devedeset) Din.

Kod trokratnog oglašivanja daje se 10%, kod šesterokratnog 20%, kod dvanaestero-kratnog 40% popusta. Porez na oglase i tabelle zaračunava se posebno.

UPRAVA.

60

GOSPODI SURADNICIMA

Da bi se uređivanje »Šumarskog List« moglo provesti što lakše i brže, upravljamo ovu poslu gospodi suradnicima.

CLANCI neka obraduju što savremenije teme, u prvom redu praktična pitanja. Teorijski radovi dobro su nam dosli. Svakom originalnom članku neka se po mogućnosti priloži kratak resumé u francuskom ili kojem drugom svjetskom jeziku. — Za svaki prevod treba pribaviti dozvolu autora. — Dobro su nam došle sitne vijesti o svim važnijim pitanjima i dogadjajima u vezi sa Šumarstvom. — RUKOPISI neka su pisani što čitljivije. Pisati treba samo na neparnim stranicama. S desne ivice svake stranice treba ostaviti prazan prostor od tri prsta širine. Rečenice treba da su kratke i jasne. Rukopisi se štampaju latiničicom i onim jezikom, kojim su napisani, u koliko autor izrično ne traži promenu. — SLIKE u prvom redu dobiti pozitivi na glatkom papiru, neka ne budu ulijepljene u tekst već zasebno. Ako se salju negativi, treba ih zapakovati u čvrste kutije. — CRTEŽI neka budu izvedeni isključivo tušem na bijelom risačem papiru. Mjerilo na kartama treba označiti samo olovkom. — HONORARI za originalne članke 30 Din, za prevode 15 Din, za preštampavanje Din 10 po štampanoj stranici. — SEPARATNI OTISKI moraju se zasebno naruciti. Trošak snosi pisac. — Oglase, lične i društvene vijesti treba slati Upravi, a ne Uredništvu.

UREDNIŠTVO.

REVUE FORESTIÈRE CROATE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: ing. Petar Prpić

Edition de l'Union Forestière croate 2, Rue Vukotinović Zagreb, Yougoslavie. — Parait chaque mois. Conditions de l'abonnement pour l'étranger
Din 120 par an. — Résumés en langues mondiales.

H R V A T S K I Š U M A R S K I L I S T

GOD. 65.

TRAVANJ

1941.

Ing. STJEPAN FRANČIŠKOVIĆ (Zagreb):

SOCIJALNE TENDENCIJE U MODERNOM ŠUMARSTVU*

(SOZIALE BESTREBUNGEN IN DER MODERNNEN
FORSTWIRTSCHAFT)

Mi smo na našem naučnom putovanju kroz Njemačku upoznali impozantan broj šumarskih teoretičara i praktičara, koji rijetkom predanošću rade na prosperitetu svog nacionalnog šumarstva jednako kao i njihovi zaslužni preteče. Njihov je ideal svladati nestašicu na surovinama i prostoru, pa se svuda u borbi s prirodnim i socijalnim poteškoćama osjeća jedna volja i jedan cilj. Međutim, razni su bili naši stručni praktičari, raznoliki objekti kroz koje smo prošli a još raznoličniji odnosi, u kojima pojedine šumske domene stoe prema okolnom žiteljstvu i njegovoј privredi. Studij ovih odnosa i njihovo najpovoljnije reguliranje predstavlja danas specijalan pokret u njemačkom šumarstvu, koji je u znanstvenoj literaturi poznat pod imenom uređenja prostora (Raumordnung). Osnovu ovog studija čini spoznaja o međusobnoj ovisnosti svih oblika i pojava sređenog narodnog života, pa stoga treba pokloniti jednaku pažnju svim pretpostavkama za jednu u svakom pravcu konsolidiranu socijalnu strukturu. Radi toga nije dostatno, da se direktive u narodnoj privredi traže samo i isključivo sa stanovišta materijalnih koristi ili da se što više iskoristavanje prostora određuje po zahtjevima samo jedne privredne grane. Rješenje, koje bi se osnivalo samo na bazi privatno-gospodarskih prednosti, smatra se s gledišta novog ekonomskog shvatanja neorganičnim i zato unapred neprihvatljivim. Pravilno shvaćen zadatak uređenja prostora obuhvaća sve interese opće-narodnog života, koji se, makar kako bili raznoliki, moraju međusobno koordinirati i radi potrebe općenitosti svesti u najveće moguće suglasje.

Pokušat ću da u ovoj raspravi s gledišta šumarstva kritički iznesem svoje impresije s puta po Njemačkoj, oslanjajući se na predavanje prof. Dra Lemmea (Eberswalde) održano 9. jula 1939. u Grafenbrücker

* Vidi Šumarski list od god. 1940. br. 10, str. 503. Op. ur.

Mühle kod Berlina i prof. Dra Dietericha (München), održano u Garmisch-Partenkirchenu i Salzburgu (Hintersee) dne 18. resp. 21. jula 1939. godine¹. Oba su ova učenjaka kao nosioci savremene šumarske politike u Trećem Reichu a napose prof. Dietrich kao nasljednik prof. Endresa na sveučilištu u Münchenu bez dvojbe mjerodavni tumači novih šumarsko-političkih strujanja, koja danas vladaju u tamošnjem šumarstvu. Geografska blizina naših krajeva i privredne veze s Njemačkom upućuju nas, da se kako u prošlosti tako i danas koristimo tamošnjim nazorima, u koliko ih najvećim dijelom potpuno ne akceptiramo.

Strogo će se šumarsko prosudivanje uređenja prostora zaustaviti prvenstveno na problemu zemljишnog prostora. Ono mora uzeti u pretres važnost zahtjeva svih ekonomskih i socijalnih djelatnosti, koje su u vezi s iskorištavanjem tla. Mi smo već došli do uvjerenja, da se zemljište u poljoprivrednom sektoru ne smije smatrati trgovачkim artiklom, niti se njegova vrijednost smije prosudjivati po broju parcela odnosno površini. Njegovo se značenje pojavljuje u sasvim drugom obliku, ako shvatimo, da je zemljinski prostor uslov opstanka ogromnog narodnog organizma. Svaki narod u prirodnoj vezi s rodom grudom pokazuje specifične manifestacije života, koje ga oštro razlikuju od njegovih susjeda i koje ga čine samostalnom entrografском jedinicom. Upliv će zemljišta na karakter jednoga naroda biti to veći, što je način iskorištavanja tla bliže prirodi. Drugim riječima, za zemljište vezuje nared daleko više agrikulturna nego industrijska djelatnost a od agrikultурне opet ona vrsta, kod koje se ljudski rad manje može zamijeniti strojem. Naravno, da se ovim konstatacijama ne smije pripisati težnja za ekstenziviranjem ili parijarhalnim primitivizmom u obradivanju tla, jer bi takovi zaključci bili iz osnova pogrešni. Ispravno prosudivanje ovog stanja upućuje samo na raznolikost upliva pojedinih djelatnosti obzirom na vezu naroda i zemlje, jer stepen intenziteta ne će nikada biti jednak u svim vrstama čovjekove privrede. Tu leži razlog, da kod uređenja zemljишnog prostora ne mogu biti mjerodavni samo gospodarski momenti te da šuma i šumarstvo dobiva u ovakovom gledanju jedan posve izuzetan položaj. Šumsko je gospodarstvo mnogo ekstenzivnije nego rudarstvo pa je razumljivo, da se jače odrazuje u osebujnom narodnom karakteru nego ostale najbliže vrste narodne privrede. Dodamo li k tomu ulogu šume kod koljanja vode a zatim kod upliva na klimu, higijenu i estetiku okoline, onda se šumarstvo pojavljuje kao najjači elemenat ekonomije tla i bioloških narodnih snaga. Potpuno se slažem s riječima velikog njemačkog kulturnog historika Riehla (Land und Leute), koji je udarajući prve temelje ovim zasadama došao do zaključka:

»Ein Volk muss absterben, wenn es nicht mehr zurückgreifen kann zu den Hintersassen in den Wäldern, um sich bei ihnen neue Kraft des natürlichen, rohen Volkstumes zu hohlen.«

Mi smo u Berlinu vidjeli upliv velegrada na oblikovanje šumsko-gospodarskog tipa (Grunewald), u Eberswaldu suradnju nauke i prakse

¹ Uz spomenuta predavanja koristio sam se djelomično i raspravama:

a) H. Lemmel: Betriebswirtschaftliche Auswirkungen und Folgerungen nationalsozialistischer Forstpolitik (Raumforschung und Raumordnung, Berlin 1938, Heft 11/12, str. 553—556),

b) V. Dieterich: Forstpolitik und Raumordnung (Ibidem, str. 519—526).

(Chorin, Finowtal, Freienwalde). Vidjeli smo i utakmicu šume s drugim granama privrede: tako u Thüringenu s rudarstvom (Lehesten), u reonu Homburg-Wiesbaden s turizmom (Taunus), u rajnskom području s vinogradarstvom (Hunsrück) a u južnoj Njemačkoj s malim seoskim ekonomijama (Schwarzwald). Upoznali smo najvažnije i najuspjelije metode gospodarenja u državnim, komunalnim i privatnim posjedima. Sve te impresije predstavljaju doduše mozaik najraznoličnijih boja, ali njihovu raznoboјnost ublažava jedinstveni temeljni ton, koji se odrazuje u uskoj suradnji šumskog i narodnog gospodarstva. Sve su tehničke metode i svi zahvati državne vlasti u pojedinu šumsku ekonomiju prožeti težnjom, da se stvori ravnoteža između općih nacionalnih, lokalnih i specijalnih šumsko-gospodarskih potreba. Privatni dakle interes šumoposjednika nije više ni primaran ni odlučan, u koliko stoji u opreci s interesima njemačke narodne zajednice. Pa i sama ustaljena načela šumarske nauke prolaze mnoge osjetljive korekture u onom svom području, gdje zadiru u život najširih slojeva a nisu dovoljno protkana socijalnim i nacionalnim elementima. Bez obzira na to, da li ove promjene u dosadanjem naziranju odmah prihvaćamo ili ne, moramo priznati, da njemačko šumarstvo izgrađuje danas potpuno nove principe, u kom poslu nazrijevamo suradnju svih narodnih konstruktivnih snaga.

I. Šuma kao čuvar nacionalnog individualiteta.

Zdrav narod može živjeti samo u zdravom kraju. To je temeljna misao, u kojoj Nijemci gledaju socijalnu ulogu šume. U prirodi je zdravog ljudskog duha, da uvijek traži promjene i nove savršenije oblike. On je željan neprestane dinamike života sve dotle, dok se i njegov organizam nalazi u progresivnom razvoju. Inercija i konzervativizam znaci su iznemoglosti i opadajuće energije. Njemački ekonomi danas vrlo često kao devizu uzimaju Goetheove riječi: »Die Gottheit ist im Werdenden und Sichumwandelnden, aber nicht im Gewordenen und Erstarrten«. Neprestano gibanje života u prirodi i vječne metamorfoze proživljava svaki čovjek u sebi a jednakto to zapaža i u svemu organičnom svijetu oko sebe. Zgodno primjećuje prof. Wiepkings - Jürgensmann² (Berlin), da je svaki čovjek po naravi sklon gledati u biljnem svijetu sebi slična bića. On to dapače traži i u anorgarskim elementima prirode. Jer, ni voda nije za njih isključivo samo H_2O a niti je vjetar samo termičko izjednačivanje zračnih masa. Ovu je okolnost već prije zapazio spomenuti Riehl, pa on što više obzirom na šumu predpostavlja iracionalne faktore gospodarskim. To najbolje dokazuje njegova tvrdnja, da u uništenju kontrasta između polja i šume propada i životni elan njemačkog naroda. Čovjekov bi opstanak bez šume bio u pitanju i onda, kad za svoj život ne bi trebao drveta. Iz svega se ovog izvodi danas socijalna uloga šume, koja sažeto izražena obuhvata podržavanje biološke snage naroda. Šuma je dakle bez obzira na njene direktnе koristi zajedno s agrikulturom onaj faktor

- a) koji narod vezuje uz rođenu grudu (Bodenverbundenheit),
- b) koji narod čini otpornim proti napadajima svake vrste (Wehrbereitschaft).

² H. F. Wiepkings - Jürgensmann: Der deutsche Mensch in seiner Beziehung zum Baum und zum Walde (Rf. u Ro. 1938, str. 544).

Narod, koji je vezan za šumsko gospodarstvo, teško se odnarođuje bez obzira na stepen kulture a još teže podliježe manama industrijskog zaposlenja. Vrlo je instruktivno upoređenje, koje je u ovom pogledu učinio W. Schmitz³ kod broja potomstva obitelji vezanih za zemljište i onih bez zemljišta. Rezultat je pokazao, da obitelji vezane za tlo imaju najbrojnije i najzdravije potomstvo. Analogan utjecaj pokazuje i šuma kod obitelji, koje su svojim poslom vezane za šumsko gospodarstvo. Interesantan uvid daju u ovo stanje poznate Isenbergove relacije. Na 100 djece iz obitelji šumarskih činovnika dolazi kod

a) zvaničnika u javnoj upravi	73	djece
b) činovnika u javnoj upravi	94	"
c) zvaničnika u šumarskoj službi	101	"
d) industrijskih radnika	107	"
e) poljoprivrednih činovnika	122	"
f) seljaka	128	"
g) šumskih radnika	138	"
h) poljodjelskih radnika	149	"

Ovi podaci govore jasno, da je potomstvo kod šumskog radništva brojnije nego u bilo kojem drugom zanimanju izuzev poljodjelskom. Time je uloga šume u podržavanju biološke otpornosti naroda došla do svog numeričkog izražaja, pa se s nijedne strane ne može osporiti. Agrarna je djelatnost, kamo spada i šumarstvo, nepresušni izvor najzdravijih narodnih snaga, odakle se popunjuje kadar poslenika u svim ostalim kategorijama ljudskoga rada. »Selo stvara ljude a grad ih troši« — taj naš narodni aforizam nalazi u ovim brojkama svoje puno opravdanje.

S ovog stanovišta moramo još promotriti i upliv šume na fizička svojstva tla, gdje njezino korisno djelovanje premašuje poljsko gospodarstvo. Sve kad bi poljoprivreda i bila jedino vrelo prihoda za jedan narod, njezin je prosperitet uvijek vezan na prisutnost šume. Barem za naše klimatske i pedološke prilike šuma se uvijek iza obrađenog polja pojavljuju kao njegov zaštitnik. To su uostalom poznate činjenice, pa na ovom mjestu nije potrebno zalaziti u pitanja o korisnom uplivu šume na tlo i klimatske ekstreme. Dovoljno je uporediti tečaj kolanja vode u šumskom i poliskom zemljištu. Time će u daljnjoj dedukciji biti zahvaćena i ova funkcija, jer je konkretno stanje stojbinskih prilika uz mineralnu podlogu rezultanta cirkulacije vode u sva tri agregatna stanja.

Burgrova⁴ mjerenja o sposobnosti tla za priimanje vode daju vrlo karakteristične podatke već prema tome, da li se radi o šumskom tlu prebirne odnosno jednodobne sastojine ili o poljskom zemljištu oranice ili livade. Snaga se zemljišta u ovom postupku ima prosuđivati po vremenu, koje je potrebno, da tlo primi stupac vode visine 10 cm a presjeka 10/10 cm (1 litar). To vrijeme (Einsickerungszeit) iznosi:

³ W. Schmitz: Der Wald in der praktischen Landesplanung (Rf. u Ro. 1938. str. 528).

⁴ Burger: Physikalische Bodenuntersuchungen, Zürich 1922 (po Dannenckc-Burgrovom djelu: Der Plenterwald einst und jetzt, Stuttgart 1929. str. 43).

a) ŠUMSKO TLO:

1. prebirna šuma	7 min. 22 sek.
2. jednodobna šuma	16 „ 8 „

b) POLJSKO TLO:

1. oranica (zob)	46 „ 26 „
2. livada (djatelina)	4 sata 26 „ 40 „

Primanje se vode vrši u tlu prebirne šume 2 puta brže nego kod jednodobne, 6 puta brže nego kod oranice a 38 puta brže nego kod livade.

B u r g e r je nadalje ustanovio, da od vodenog stupca navedenog presjeka može tlo upiti za vrijeme jednog sata

a) ŠUMSKO TLO:

1. prebirna šuma	81.4 cm
2. jednodobna šuma	16.2 „

b) POLJSKO TLO:

1. oranica (zob)	13.0 „
2. livada (djatelina)	2.2 „

To znači, da tlo prebirne šume može u jednom satu primiti 5 puta toliko atmosferske vode koliko ono jednodobne, 6 puta toliko koliko oranica a gotovo 40 puta toliko koliko livada. Svi daljnji zaključci o indirektnim koristima šume za tlo i klimu a potom i za pučanstvo slijede iz ovih činjenica⁵. Međutim, na ovom je mjestu nama glavno da uvrstimo, kako je prosperitet poljskog gospodarstva, koje je po svom korisnom uplivu na vezanje naroda za zavičajni kraj jedini pravi takmac šumarstvu, u velikoj mjeri ovisan o opstanku šume. Taj je prosperitet u pitanju onim časom, čim nestane šume u njegovoј blizini, jer je tada najpovoljnije koljanje vode iz osnova poremećeno. Poljsko gospodarstvo kao čuvat narodne snage ne djeluje samostalno.

Po J. S e m j o n o v u (Bogatstvo svijeta) šuma hrani čovjeka kao i polje i more, ali nijedna od ovih potonjih djelatnosti ne približuje čovjeka prirodi tako kao šuma. Ribar i ratar ostaje tako reći na površini, dok šumski radnik prodire u šumu, tone u njoj poput ronioca a zeleni ga elemenat obuhvaća sa sviju strana zakriljujući mu pogled u daljinu. Čitavo biće čoviekovo, njegov etos, njegovi običaji, dapače i njegova religija — sve se to izgrađuje u sjeni drveća. Europska je praiskonska kultura potekla iz šume i prvi su naši bogovi bili šumska božanstva. Ljudi, koji žive u šumovitim krajevima ili se pretežno bave šumskim radom, razlikuju se od drugih. Zdravi su, čvrsti i pouzdani. Napose su vrlo bistri i šutljivi. Šuma potiče na razmišljanje; u njoj se čovjek najlakše sabere, da bi stvorio nešto veliko. A za velika djela treba znati šutjeti. Po istom autoru nema boljih prirodnih granica za očuvanje narodne individualnosti od šume. Ni vode ni gore ne pružaju tako sigurnu zaštitu. Morska je obala uvijek otvorena neprijateljskim napadima. Bregovi nisu zadržali ni

⁵ Nakon što je već ovaj referat bio dogotovljen, izašla je u Šum. Listu br. 11 ex 1940. (str. 532—549) odlična rasprava »Šuma i meteorska voda« iz p. g. īg. Sretena Rosića, gdje su rezultati ovih istraživanja razrađeni mnogo opširnije, pa stoga u vezi s gornjim dedukcijama skrećem na ovu raspravu naročitu pažnju.

Aleksandra Velikog ni Nadir-šaha, kad su nasrnuli na Indiju a nisu zađrali ni Tamerlana, osvajača Eurazije, ni Hanibala, ni Napoleona, kad su zavojevali na Italiju. Naprotiv su se germanске prašume dugo odupirale širenju rimskog imperija (bitka u teutoburškoj šumi), kao što su se stoljećima Englezi morali boriti sa Ircima, koji su se sklanjali u šume »Zelenog otoka«. Borba je Rusa s Mongolima zapravo borba šume protiv stepa. U ruskoj je šumi zapela najezda Tatara, tu su Rusi pribirali svoje snage za svoju protuofenzivu Peruanski Inke svladali su planine prodirući prema istoku ali su zastali namjerivši se na neprohodni šumski zid. S istoga razloga nisu ni američki kolonisti mogli napredovati prema zapadu. Konačno i naša nas prošlost upućuje, da smo najjači otpor u obranu slobode dali u šumi (Petrova Gora).

Prema navodima Dra N e i d h a r d t a⁶ šuma je djelujući na čovjeka dala njegovoj duši prve dojmove, predočbe i pojmove. Da to uvidimo, dosta je razmotriti suštinu arhitekture. Svi hramovi raznih stilova nisu ništa drugo nego izražaj različitog shvatanja šume kao prvog iskonskog hrama prirode. Stupovi korintski, jonski i dorski zajedno sa svojim svodovljem predložuju stvarno šumska stabla sa svodovima krošanja. Ti antikni stupovi i svodovlje pokazuju dušu čovjeka, koji je već napustio šumu. Nizom su se vijekova iskristalizirali pojmovi u specijalne i bistre geometrijske forme. Ostali su samo glavni i temeljni oblici šume. Nešto je drukčije kod gotike. Došli su barbari iz šume, provalili u rimsko carstvo i donijeli sa sobom nove, svježe pojmove o šumi i njenoj konstrukciji. Zato se gotski stupovi a još više gotski svodovi jače približuju stvarnoj konstrukciji šume nego oni antike i renesanse.

Ove navode još jasnije potvrđuju drevni egipatski hramovi. Tamо stupovlje po svom obliku, dimenzijama i sastavu ima svrhu, da vjerniku predloži krasotu svetih gajeva paoma. Što se pak tiče N e i d h a r d t o v i h refleksija na antikne i gotske građevine, možemo ići u našim opažanjima još dalje. Antika i renesansa pripadaju proizvodima južnjačkog duha (Atena, Rim, Mala Azija), okruženog blistavim plavetnilom neba i bujnom i s n a t o m vegetacijom. Stoga stupovi i svodovlje ovih stilova djeluju više raskošno nego svečano, pokazuju više zavojite i oble nego slomljene forme (kupole) i daje više svjetla nego sjene. Gotika je naprotiv proizvod hladnog Sjevera, pretežno mrkih čeština u šuma s vitkim i visokim stabaljem pravilnih krošanja. Odatle gotskim građevinama ozbiljnost i svečanost, smione visine, vitki stupovi, krstasti svodovi, slomljeni lukovi i neizbjježiva polutama.

Teže bih se složio s mišljenjem spomenutog autora, da je šuma praiskonska majka geometrije, na kojoj su stvoreni prvi temelji m a t e m a t i k e. On, polazeći od pojmove kruga i pravca, na kojima se osniva čitava geometrija a po njoj i matematika te čitava današnja civilizacija, nalazi, da je čovjek prvi puta upoznao ove pojmove u šumi. Čovjek je godinama gledao pravna visoka debla (pravac) te njihove opsege i preseke (krug). Ovo mišljenje možemo samo djelomično prihvati. Ne smijemo isključiti ni mogućnost, da su pojmove o krugu i pravcu pobudile kod čovjeka i druge prirodne pojave, napose one, koje poznamo iz današnje matematske geografije. Neosporno je, da je šuma dala čovjeku

⁶ Dr. N. Neidhardt: O uplivu šume na umjetnost i znanost (Šum. list od god. 1929 br. 11 str. 450).

osjećaj monumentalnosti: u svim područjima racionalnog i emocionalnog stvaranja on je pod njezinim uplivom.

Važno je napokon istaći, da su najveći dio svojih snaga crpli iz šume i najveći duhovi svijeta. Šumska romantika, misterioznost, jedinstvenost složenog ali živog organizma a i medusobne borbe njezinih sastavnih individua (stabala), — sve je to analogno pojavama ljudske duše i ljudskoga društva. Zato je šuma najpodesniji supstrat za stvaranje najsažetijih pogleda u individualno i kolektivno bivstvovanje čovjekovo. Te njezine značajke nalaze odraza u svim granama umjetnosti — tako u slikarstvu (Riemenschneider, Dürer, Friedrich, Böcklin) — muzici (Händel, Bach, Mozart, Beethoven, Schubert, Wagner, Grieg, Brahms) a napose u svjetskoj književnosti (Dante, Shakespeare, Byron, Goethe, Herder, Keller, Storm, Mickiewicz). Pa i u našoj je književnosti šuma ideal slobode (Gundulić: Dubravka) i simbol legendarnog heroizma (Nazor: Medvjed Brundo).

Daleko bi nas odvelo prikazivanje, što su Nijemci proniknuti ovakvim shvatanjem učiniti u bližoj i daljoj prošlosti za očuvanje svojih šuma. Ovamo bi spadale ogromne šume od više hiljada hektara u blizini velikih gradova napose Berlina (Grunewald) i Beča (Wiener Wald) te brojni kompleksi određeni za odmor, zabavu, oporavak i sport (Schutz- und Noli me tangere-Gebiete) rasijani po čitavom Reichu. Međutim nabranjanje ovih i ovakovih objekata nije ni potrebno, jer se novo shvatanje važnosti šume u ovom smislu ne ograničuje samo na njezinu higijensku i turističku ulogu. Ono se jednakom, ako ne možda i mnogo jače odrazuje u samom šumskom gospodarstvu sa šumama izvan zaštićenih domena, kod kojih je dosad princip rentabiliteta važio kao najmjerodavniji. Zato sam prethodno sveo ovaj prikaz samo na glavne motive, koji su odlučni za uvođenje novih tendencija u savremenom šumarstvu. Njihova će nas praktična primjena uvjeriti, da je područje t. zv. indirektnih koristi šume, iako dosad prilično zanemareno, danas ipak toliko odlučno, da izvodi bitne promjene koliko u postavljanju ciljeva gospodarenja (općenito) toliko i u regulisanju privatnih i kolektivnih interesa (specijalno). Moderno je šumarstvo pozvano da vrši ne samo gospodarsku nego i kulturnu misiju.

II. Rešeksi socijalnih naziranja u šumskom gospodarstvu

Već smo istaknuli, da šumsko gospodarstvo stoji između svih vrsta iskorišćavanja zemljišta najbliže prirodi. Da bi pak šumarstvo moglo u sklopu s ostalim privrednim granama vršiti uz gospodarsku i socijalnu ulogu, ne mogu se naravno mimoći direktnе koristi od šume, napose važnost drveta u svjetskoj privredi današnjeg vremena. Valja naročito imati u vidu, da je danas drvo uz ugljen i željezo najvažnija sirovina. Ono nije samo ogrevni i građevni materijal prema dosadanju: pojimanju. U novije doba drvo pruža dragocjeno pogonsko gorivo (upojni plin) a služi i kao sirovina za proizvodnju sukna, umjetne svile, hraniwa i krmiva, da i ne govorimo o daljinjim mogućnostima uporabe, koje danomice stvara moderna kemija. Nema dakle bojazni, da će šuma u dogledno vrijeme izgubiti svoju gospodarsku važnost. Proizvodnja drveta je gospodarska svrha šumarstva. Međutim, kako smo napred prikazali, nameću socijalni momenti šumi druge, potpuno nove zadatke. Kad već ona kao cjelina ima

neizmjeran utjecaj na biološku snagu narodnog organizma, onda je potrebno, da i samo šumsko gospodarstvo ovaj upliv podržava i pojačava. To je nacionalno-socijalna svrha šumarstva. U pojedinim će se slučajevima ova dva cilja različito manifestovati; u jednom će području prevladavati gospodarske a u drugom nacionalno-socijalne tendencije. Ali nikada se nijedan od ovih ciljeva ne može napustiti u korist drugoga, niti se oni međusobno smiju sukobljavati. Gospodarska i socijalna načela šumskog gospodarstva treba da se upotpunjaju. Nema li potrebne harmonije među njima, onda ni šumarstvo nije ispunilo svoj nacionalno-ekonomski zadatak. Da se pak ovo suglasje postigne, treba reformirati mnoge već ustaljene norme obzirom na sam efekat gospodarenja kao i obzirom na pojedinačne i kolektivne interese unutar jedne državne zajednice. Polazeći s ovog stanovišta, stvorena su već u njemačkom šumarstvu neka principijelna mišljenja, koja ćemo u glavnim potezima promotriti.

A) *Ekonomičnost i efekat gospodarenja.*

Bitna se značajka njemačkog šumarstva sastoji u težnji za što većom proizvodnjom drveta po kvantiteti i kvaliteti. Jedina je pokretna sila u tom nastojanju stvarna potreba njemačkog naroda i njegove industrije. Za tu svrhu nije nikakav trošak i nijedna žrtva prevelika. Ali se u šumsko gospodarstvo uvodi i nacionalno-socijalni momenat, pa se dosljedno tomu mora napustiti dosadanja isključivo novčano-gospodarska svrha najvećeg rentabiliteta.⁷ Barem u glavnom a napose u pojimanju rentabilnosti zemljišta. No i djelomičnim se eliminisanjem načela rentabiliteta otvaraju u našoj nauci velike praznine i iskrasavaju nova pitanja, koja možemo kratko formulirati u slijedećem:

- a) kakvu uopće važnost ima princip rentabiliteta u savremenom shvatanju nacionalnog šumarstva,
- b) dali se ovaj princip kao izraz individualističkog resp. kapitalističkog nastrojenja može potpuno zabaciti.

Odgovor je na drugo pitanje razmjerno lagan; potpuno napuštanje rentabiliteta nije opravdano ni gospodarski ni socijalno. Kod ovog prosuđivanja treba uvijek polaziti od triju primarnih elemenata produkcije: zemljišta, rada i kapitala. Valja zatim uvažiti, da ovi elementi nigdje ne dolaze u suvišnoj množini nego uvijek u minimumu (knapp). Radi toga može maksimum produkcije biti osiguran samo onda, ako se ovi ograničeno raspoloživi faktori produkcije upotrijebe najekonomičnije. Uvijek treba ocjenjivati, koji se korisni efekat može polučiti s danim sredstvima kod ove ili one upotrebe proizvodnih sila. Ovo ocjenjivanje, ovo traženje uporišta nije ništa drugo nego primjena ideje rentabiliteta u nešto drukčioj formi. Ona, kako vidimo, ima svoju važnost i u novom shvatanju. Ali, rentabilnost više ne vlada kao svrha gospodarenja, već ona služi u obliku najveće ekonomičnosti.

Polazeći od triju primarnih elemenata produkcije danas se i sam efekat gospodarenja prosuđuje potpuno drukčije nego do sada.

⁷ Teoretsku je podlogu za studij negativnog upliva gospodarskog liberalizma na šumarstvo obradio dosad u našoj literaturi Ing. Dr. R. Pipan (Beograd) u svojim radovima: Utjecaj gospodarskog liberalizma na šume i šumarstvo (Šumarski list 1932 str. 649—672) i Kapitalizam u šumarstvu (Šumarski list 1938 str. 117—170).

U teoriji smo do sada razlikovali apsolutni i relativni efekat gospodarenja i to na bazi više manje fiktivnog računanja zemljišne rente. No i to računanje pored nesigurnih podataka polazi od krive pretpostavke priračunavajući troškovima kamate vlastitog kapitala (Betriebsaufwand). Razumljivo je, da se na taj način redovno dobiva ili vrlo neznatan prihod ili dapače gubitak, što bi dovelo do uvjerenja, da u šumskom gospodarstvu treba napustiti jačanje intenziteta. Prema tvrdnji prof. Lemme la u praksi se uopće nije točno računalo. Državne su šumske uprave u Njemačkoj imale samo jedno i to kameralističko knjigovodstvo, koje je za ovaj zadatak vrlo nepodesno. Nu i u ostalim je kategorijama posjeda bilo kod ovakovih računanja mnogo pogrešaka tako, da dosadanji rezultati nisu pouzdani. Tek se u najnovije vrijeme uvodi u Njemačkoj ispravnije knjiženje prihoda i troškova, od kojeg se u budućnosti očekuju sigurniji podaci. Današnje knjigovodstvo u Njemačkoj obuhvata pet glavnih vrsta knjiženja, čiji redoslijed ide paralelno s normalnim procesom iskorištavanja drveta i mi možemo pratiti svaki pojedini stadij proizvodnje. Sastavni su dijelovi knjiženja:

1) MATERIJALNI PRIHOD (Einschlag). Knjiženje se vrši na osnovu propisa uređajnih elaborata. Ovamo spadaju razni registri sjekova, iskazi posjećenog materijala i evidencije troškova oko sječa.

2) RASHOD (Verlohnung). Knjiženja se obavljaju na osnovu knjige radova (Arbeitsbuch). Ovamo spadaju evidencije akordnih radnja, radničkih nadnica i obračuni te dokaznice za svaki posao i pojedinog radnika pa napokon i pregled svih izdataka. Naravno, da se posebno evidentiraju podaci o radnom vremenu, socijalnom osiguranju i ustegama (porez i ostale dažbine).

3) PRORAJA (Verkauf). Evidencija svih prodaja, iskazi prodanog, plaćenog i izveženog materijala.

4) ZAKLJUČNI RAČUN (Rechnungslegung) vrši se godišnje na bazi obračuna prihoda i troškova dobivanja drveta. Ovamo spada i vođenje kontrolnih knjiga, pregleda izdataka i sumarnog obračuna novčanih prihoda od šume.

5) STATISTIKA (Statistik). Evidencije se vrše godišnje u formi statističkih podataka i obrazloženja te uspjeha gospodarenja, što se sve predlaže centralnim vlastima.

Naročita je pažnja posvećena nastojanju, da se dobije što jasniji uvid u učestvovanje zemljišta, rada i kapitala u šumskoj produkciji. Svaki od ovih elemenata sudjeluje u produkciji u izvjesnoj množini a obzirom na ostale i u izvjesnoj relaciji. U kojoj međusobnoj najpovoljnijoj relaciji moraju stajati navedeni primarni faktori proizvodne te koja su mjerila za određivanje poželjne ravnoteže, stvar je daljinjeg studija, čiji se rezultati tek očekuju. Nu već sada možemo sigurno utvrditi, da se glavna potreskoča u računanju efekta gospodarenja sastoji u tome, što je teško ispravno ocijeniti promjene šumskog kapitala. Ove promjene nastaju ili jakim zahvatima u drvnu zalihu ili stvaranjem rezerva (prištednja). No i tu je već zabilježen napredak. Usljed uvećane važnosti, koju je drvna zaliba dobila u savremenoj taksaciji, dane su na osnovu opsežnih snimanja zalihe vrlo vrijedne pretpostavke za prosudivanje efekta gospodarenja. Ono se više ne može osnivati na jednostavnom čistom zemljišnom prihodu. Moguće je naime, da se čist prihod uslijed sviše

izdašnog korišćenja tla, rada i kapitala (drvne zalihe) za kraće vremensko razdoblje, pa i za decenije, u izvjesnoj mjeri povisi. Tu je kod prosudjivanja potreban naročiti oprez, jer su visoki pihodi najčešće vezani s osromušenjem zemljista i potom daju o efektu gospodarenja sasvim krive predočbe. Zaključci bi na toj podlozi bili neispravni. Nijemci imaju veliko iskustvo s iskorištavanjem tla po čistim smrekovim sastojinama na zemljištu, gdje su prije stajale mješovite sastojine. Prva je generacija davala vrlo visoke prihode ali već druga pokazuje osjetljivo smanjenje. Tu je evidentno, da se iscrpio kapital zemljišta. Gotovo se isto događa i s kapitalom odnosno drvnom zalihom. Ona što više i ondje, gdje je kvantitativno ostala na istoj visini, pokazuje krupan nazadak u kvaliteti. Napokon, što je u današnje vrijeme sa socijalnog gledišta najvažnije, i suvišći na prihodu, koji su postignuti snižavanjem nadnica, nepovoljnom radničkom nastambom i nedostatnim osiguranjem, predstavljaju zapravo neekonomično iskorištavanje rada, koji treba da je najjača produktivna sila. Svako neracionalno izrabljivanje rada ima za posljedicu napuštanje šumskih poslova i dosljedno tome kvantitativno i kvalitativno opadanje raspoložive radne snage. Prirodna je posljedica vraćanje k ekstenzivnom gospodarenju. Socijalno naziranje današnjice stvara nove principe i u ovom području šumarske nauke.

Uspjeh gospodarenja s ovako zauzetog stanovišta nije moguće ustanoviti samo pomoću proizvedenog čistog prihoda. Moramo ići mnogo dalje, čak do početnih faktora produkcije. Ali barem za danas on se uopće ne može računski iskazati, već jedino kritički predočiti. Ovomu se dade zgodno primjeniti i davno poznata Martinova tvrdnja, da šumarstvo ne počiva samo na izmjerama nego također i na opažanjima i iskustvu.⁸

B) *Odrošaj privatnih i kolektivnih interesa.*

1) OPĆENITO

Ovaj se odrošaj najbolje može uočiti, ako upoznamo udio privatne, komunalne i državne ekonomije u općoj nacionalnoj privredi. U dosadašnjem smo razmatranju naročito naglasili potrebu, da se gospodarska i socijalna načela ne smiju razilaziti nego popunjavati. U odnosima pak privatnih i kolektivnih interesa osnovni je postulat drukčije postavljen. Tu mora biti privatni interes uvijek podređen potrebama zajednice. Jasno je, da opravdanost ovog kriterija proizlazi iz suštine same šume i šumskog gospodarstva, koje uvijek pa i u privatnoj svojini djeluje na život svoje okoline. S tog razloga i sva dosadanja šumska zakonodavstva duboko zadiru u sferu privatnog vlasnika, mnogo dublje nego u bilo kojoj drugoj ekonomiji. Šumarski stručnjak, da bi potpuno razumio prirodnu simbiozu šumarstva i nacionalne ekonomije, mora upravitelj državnih šuma ne smije zastati na medi državnog posjeda. Samo je na taj način moguće upoznati prirodnu diobu rada, koja stavlja na upravu šuma specijalne zahtjeve. Za nas je radi toga bilo od vrlo velikog značenja, da smo u ovom pogledu dobili mnogo korisnih informacija upravo u Njemačkoj, tom golemom naučnom objektu (Makar koliko je sami Nijemci nazivali »Musterländle«), gdje je

⁸ R. Balsiger: Der Plenterwald und seine Bedeutung für die Forstwirtschaft der Gegenwart, Bern 1925, str. 59.

šumarstvo karakterizovano smjesom raznih posjedovnih odnošaja i povezano s agrikulturom, industrijom i turizmom kao gotovo nigrdje na svijetu. Tu se kao polazne točke za studij odnosa privatnih i kolektivnih interesa uzimaju

a) uloga, koju ima šumsko gospodarstvo u okviru interesa i potreba, što izviru iz raznih kategorija posjeda,

b) dioba zadataka, koja se ima podržavati i kod pojačanih zahtjeva na proizvodnju, kako ne bi narodno gospodarstvo uslijed prevelikih obzira na potrebe šumarstva trpjelo štete na drugim mjestima.

Pritom moramo primjetiti slijedeće:

Stvaranje odgojnih i gospodarsko-tehničkih sistema često ne pazi dovoljno na raznolikost postavljenih ciljeva i te naročito onih, koji proizlaze iz karaktera posjeda i iz potreba okolnog poljodjelstva. Do ovog će saznanja po naravi stvari lakše doći stručni upravitelj privatne ili komunalne šume, mnogo lakše nego njegov kolega u državnoj šumi, ma da je i crarsko šumarstvo podvrgnuto mnogostrukim uplivima svoje privredne okoline. Tako na pr. u planinskim krajevima stočarstvo i turizam sve jače pokazuju, da je šuma bez obzira na kategoriju posjeda vitalni uslov egzistencije tamošnjeg seljaštva. Ona taj znači neće tamo nikada izgubiti. Pita se samo, dali su koristi od šume sigurnije zagaranuirane u privatnom, komunalnom ili državnom posjedu — ili pak na bazi servituta bez obzira na kategoriju posjeda. Odgovor nije lagani, jer su prilike drugačije u planinskim a drugačije u nizinskim krajevima.

Promatramo li kod komunalnog šumskog posjeda, kako je tamo pojedini ovlaštenik obzirom na svoj posao i svoje potrebe na drvu i nuzužicima upućen na zajedničku šumu, kako on i kao poreski obveznik očekuje od šume pomoć u snašanju javnih tereta, to onda možemo pojmiti, kakovi se tek zahtjevi mogu postaviti na državne šume. Stoga i zapažamo, da kod državnih šuma pojedini kompleks vrši u kratkim vremenskim periodama sad ovu, sad onu funkciju u općem interesu. Tko je ikada upravljao privatnim ili komunalnim dobrom, zna vrlo dobro, da i u državnom šumskom posjedu mora postojati obaveza šume prema vlasniku. Nu ta je veza uslijed veličine objekata i dimenzija pogona ponešto slabije naglašena nego drugdje. U ovoj okolnosti leži uzrok, da je do danas nedržavno šumarstvo unatoč mnogih nedostataka prava riznica šumsko-gospodarskih i znanstvenih tekovina. Veći se napredak i veći intenzitet u privatnoj ekonomiji ima specijalno pripisati činjenici, što odgovorni stručni upravitelj mnogo češće dolazi u položaj da samostalno daje tehničke i gospodarske inicijative. Odatle i najveći dio šumsko-uzgojnih metoda potječe iz nužde, da se izvjesne naročite potrebe dovedu u sklad s konkretnim prilikama i stanjem šume. Kao primjer privatnih ekonomija u Njemačkoj, kojima naša nauka zahvaljuje svoj napredak, poznata su vlastelinstva: Bärenthoren, Sauen (D i e r), Hohenlübbichow (v. K o u d e l) i Gildorf (upravljao Chr. W a g n e r). U vezi s tim potrebno je kod primjene gospodarskih a napose uzgojnih metoda uvijek i neprestano naglašavati, da primarni uzroci postanka pojedinih naučnih zasada leže u specifičnim lokalnim prilikama staništa i klime te u naročitim potrebama jedne ekonomije. Prof. D i e - t e r i c h nam je u svom predavanju naročito podvukao, da jednostavna primjena i generaliziranje znanstvenih pravila vrlo često dovodi do štetnog prekida u sticanju iskustava. I upravo ovaj razlog, što veliki dio naših

današnjih naučnih normi ima svoj postanak u osebujnim prilikama privatnog ili komunalnog šumarstva, nameće nam kod aplikacije što je moguće veću opreznost. Primjećujem da time, što smo za šumarsku znanost naročito naglasili odličnu ulogu njemačkog privatnog i komunalnog šumskog posjeda, nije ni u koliko potcijenjena važnost državnog šumskog erara. Bilo bi svakako neopravданo, što više i pretjerano, kad bismo na temelju dosadanjih uspjeha označili nedržavni posjed podesnjim znanstvenim objektom nego državni. Baš u današnjem Trećem Reichu državni šumski erar podržava najjaču potrajanu produkciju. A to je za pribiranje naučnih ojažanja jedan od neophodnih uslova. Sa gledišta naučnih interesa nije moguće donijeti zaključak o prioritetu pojedine kategorije posjeda.

S druge pak strane u mnogim njemačkim privatnim šumama nalazimo jednako kao i kod nas brojne primjere narodno-gospodarskih nedača uslijed lošeg shvaćenog šumarskog inđidualizma, koji želi da posluži momentanim zahtjevima šumovlasnika. To se naročito zapaža u privatnom velikom posjedu, gdje se po mišljenju prof. Dietricha šumarstvo previše vezalo za kapitalističke pothvate, a gdjegdje i u malom posjedu, gdje privatni vlasnik iz neznanja ili rasipnosti traži od šumarstva nepodnosive žrtve. Ipak sve te činjenice nisu dovoljne, da bi se stvorilo uvjerenje o neopravdanosti opstanka privatnog šumskog posjeda. Svakako je potrebno, da u ovakovim prilikama državna vlast preuzme glavne gospodarske direktive u svoje ruke. Predlozi, koji se u njemačkom šumarstvu iznose u ovom pogledu, mogu se podijeliti u dvije skupine i to:

- a) da se prilike u pojedinim nedržavnim šumskim posjedima, kod kojih se primjećuju nedostaci organski povezani s posjedovnim stanjem, temeljito ispitaju bez obzira na koristi, koje od ovakovih posjeda ima lokalna agrikultura,
- b) da se zatim opći šumsko-gospodarski zadaci (Oberziele) s jedne a potrebe šumoposjednika s druge strane regulišu shodnim zakonskim propisima.

Kad se jednom ovi predlozi privedu u život, bit će u privatnom šumskom posjedu uklonjeni svi nedostaci, koji nastaju radi individualističkog nastrojenja privatnog vlasnika. Njemačko šumarstvo dobit će mnogo šire polje rada a njegovi će predstavnici moći u svim problemima savremenog privrednog života izgradivati jedinstvena gledišta. U tom će biti vezani samo nepromjenjivim zasadama naše nauke i najvišim interesima njemačkog naroda.

2) HISTORIJSKI RAZVOJ POSJEDOVNOG STANJA.

Posjedovni se sistem u Niemačkoj najprije formirao u vrijeme seobe naroda prilikom stvaranja starih germanskih župa (Gau), zatim kolonizacijom slabo nastanjenih oblasti. Konačni svoj oblik dobiva šumski posjed početkom 19. stoljeća likvidacijom podaničkih odnosa prema crkvi i zemaljskoj gospodbi. Tada nastaje i državni šumski posjed u nekojim njemačkim provincijama. Veliki dio današnjeg privatnog velikog posjeda ima svoj postanak u nekadanjim vlastelinstvima (landesherrliche Besitztümer), dok najveći dio malog šumskog posjeda nastaje u prvoj polovici 19. vijeka nakon segregiranja šumske i paševinske kompetencije (purifikacija) te diobom prijašnjeg komunalnog odn. suvlasničkog imetka. Bitne razlike u odnosima privatnog i komunalnog posjeda te državnih i gospoštinskih do-

mena pa napokon i teška servitutna opterećenja imaju svoj korijen u dalekim pokretima Srednjeg vijeka. Što se više pomičemo natrag u prošlost, to sve jasnije nailazimo na tragove zajedničkog uživanja šume, iako možda s jačim pravima pojedinih prvaka ili vodećeg sloja. Tek nakon što je provedeno razlučenje šume od t. zv. divljih predjela (Wildbannen) i nakon što su stavljeni zahtjevi na t. zv. ničiju zemlju, zapažamo početke feudalnog posjeda, kojemu se pridružuje i prijašnja zajednička šuma s nedirnutim servitutnim pravima. Kasnije nakon purifikacije nastaju u ratarским oblastima pokreti za stvaranjem malog šumskog posjeda, pa sve više nestaje šume kao zajedničkog dobra. Nijemei to tumače uskom vezom između šume i poljoprivrede, koja je neophodna u seljačkom gospodarstvu. Ipak su stare isprave katkada nejasne, pa je dvojbeno, da li se pod »šumom kao sastavnim dijelom seoskog posjeda u tradiciji« ima razumijevati pravi šumski posjed ili samo udio na šumskoj i paševinskoj kompetenciji.

Sasvim je drugim putevima išao razvoj u krajevima, koji su već odavno bili otvoreni prometu i industriji (zapadna i jugozapadna Njemačka), gdje je do danas ostala z a e d n i č k a š u m a . Karakteristično je, da čitav t. zv. alemanski prostor pokazuje pretežitost komunalnog posjeda (Pfalz, Baden, Würtemberg, Elsass, Lothringen i alemanski dio Voralberga). Isto susrećemo duž čitave Rajne, u Frankenlandu i Hessenu a domekle i u Tirolu t. j. svagdje, gdje se je najjače razvio promet i trgovina. Iz ovog se može izvesti vrlo važan zaključak, da je u prometnim i industrijskim oblastima jače razvijen smisao za zajedničko dobro (Gemeinsinn) nego u krajevima s čistim ratarstvom. Seljak je dakle mnogo čvršće vezan za svoj posjed, za svoju šumu, odakle crpi koristi samo on i njegova svojta.

Pa i u starim seoskim demokracijama donje Saske nalazimo analogno kao i u južnim i sjeveroistočnim (agrarnim) oblastima, da prevladava mali šumski posjed, dok su velika vlastelinstva stegnuta na krajeve kasnije kolonizacije.

Koliku važnost imaju opći interesи za razvoj posjedovnih prilika, najbolje pokazuje spontano osnivanje z a d r u ž n i h š u m a (Genossenschaftsforsten). Ovu pojavu nalazimo najprije ondje, gdje je zadružna ideja nikla iz obrtničkog staleža t. j. u rudarskim krajevima. Naročiti oblik ovakovih kolektiva t. zv. Haubergenossenschaft predstavlja mješavinu industrijskog, ratarског i šumskog uzadruživanja. Njegova je važnost u tome, što je stvoren nakon dugih iskustava te što je u njemu posebno izražena veza šume s obrtom i agrikulturom.

3. ZAKONODAVSTVO.

U Njemačkoj ima već prema raznolikosti posjedovnog stanja vrlo heterogenih zakonskih norma naročito u odnosu na privatne i komunalne šume. Osim toga pokazuje zakonodavstvo raznih pokrajina baš obzirom na ove dvije vrste šumskog posjeda znatne razlike u određivanju veličine samoupravnih kompetencija.

U glavnom se mogu postaviti slijedeće konstatacije:

Ondje, gdje prevladava komunalni šumski posjed, nalazimo analogno kao i u Francuskoj i Švajcarskoj vrlo stroge propise koliko policanjog (Forsthoheit) toliko i gospodarskog karaktera. Šumski zakoni u

Hessenu, Badenu i Würtembergu detaljno propisuju sve mjere šumsko-tehničkog nadzora i uprave s tamošnjim općinskim šumama. Najinstruktivniji je slučaj Bavarske, gdje također postoji slični zakonski propisi, ali su ti daleko radikalniji za područje bavarskog Pfalza, gdje ima više zajedničkih šuma, nego za južnu Bavarsku, gdje je ovakav posjedovni tip rijedak. Nadalje, dok se u Pruskoj tolerira potpuni liberalizam, pa se zakonske odredbe obzirom na nedržavne šume ograničuju samo na gotovo površno kontroliranje uredajnih elaborata, dotele je u nekadanjem Kurhessenu već odavno zavedena potpuna državna uprava.

Danas se uostalom sve jače ističe potreba, da se državna šumarska vlast obzirom na komunalni šumski posjed ne ograničuje samo na šumsko-politički i gospodarski nadzor. Dapaće, ona tu ni ne smije zadrijeti suviše duboko, kako s druge strane ne bi povredila principe samouprave i samodgovornosti (*Selbstverwaltung und Selbstverantwortung*) koji proizlaze iz bivstva zajednice. Ali sredstva državnog imperija nisu time iscrpljena. Njegova je dužnost, da bude ne samo egzekutiva i naredbodavac nego prije svega forum za savjetovanje u svim stručnim problemima. Državna vlast mora djelom pokazati, kako se ima u općem interesu pojedino stručno pitanje postaviti i zatim najpovoljnije riješiti. Taj zadatak ima preuzeti državni šumski posjed. Uprava državnih šuma nije tu samo za to, da provodi izjednačenja u iskorištavanju šuma podržavanjem visokih ophodnja i pribiranjem rezerva, već je ona u prvom redu pozvana, da bude uzorna školska ekonomija (*Lehr- und Grossversuchsbetrieb*), sposobna za davanje direktiva okolnom nedržavnom šumarstvu. Te directive ne će zadirati samo u eminentno stručno-tehnička pitanja nego i u sve odnošaje samog objekta, njegovog vlasnika, njegovih upravitelja i radnika. To je danas jedini put, kako da najviša šumarska vlast razvije punu i nadzornu i savjetodavnu djelatnost te da dosljedno tome uzme u ruke inicijativu u svim kretnjama šumsko-privrednog života.

Naravno, da danas ovako postavljen zadatak traži reforme posjedovnog stanja specijalno u krajevima, gdje dosad nije bilo državnog šumskog posjeda. Te se reforme ne preporučaju putem bezobzirne konfiskacije nego u iskorišćenju svake prilike za sticanje. Stoga je u Njemačkoj za neke krajeve ozakonjeno pravo prvakupa države (*Vorkaufsrecht des Staates*) bez obzira na fiskalne svrhe. U tom zakonskom propisu moramo gledati, da se ukloni nepovoljna razdioba šumskog posjeda s tim u vezi i da ogledni značaj državnog šumarstva dođe do traženog efekta.

Na žalost u krajevima, gdje je privatni šumski posjed pretežan, nema još jačeg zahvata u nadzor i upravu. Šume su u nekim krajevima prepustene na slobodno raspolaganje njihovim vlasnicima (sjeverna Njemačka). Takova je sloboda ostavljena i u nekim oblastima južne Njemačke, gdje uz privatni nema u neposrednoj blizini državnog ili komunalnog šumskog posjeda. Tu su zakonski propisi ograničeni samo na zabranu krčenja, devastacije i obavezu ponovnog zašumljivanja. Po mišljenju su prof. Dietricha upravo ti propisi zapreka jačem zahvatu aktivnih mjera i vođenja kontrole. Međutim, nadati se je, da će u najkraćem vremenu i ovoj slobodi privatnog šumovlasnika biti shodnim zakonima učinjen kraj.

Što se tiče gospodarskih direktiva i samostalnosti stručne uprave za privatni šumski posjed, valja napomenuti, da su već prije nekoliko decenija projektirani savjetodavni forumi u poljoprivrednim komorama.

U život su bili provedeni samo u sjeveronjemačkim provincijama. Te su inače vrijedne institucije koristile stvarno samo velikom i srednjem šumskom posjedu. Za mali šumski posjed bile su važne samo u toliko, u koliko je vlasnik bio voljan ili sposoban voditi racionalno gospodarstvo. Uspjeh je bio bez zakonske obaveze u glavnom slab, ali opet s druge strane ni bezobzirno ograničavanje privatne svojine prema propisima iz 16—18 stoljeća ne može služiti kao idealan primjer. Tu historija šumskog zakonodavstva govori jasnim jezikom. Nedostaci i štete u stručnom gospodarenju na privatnom a donekle i na komunalnom posjedu ne potječu samo od kobnog liberalizma 19. stoljeća nego i od autokracije prijašnjih odredaba. Mimo toga, prije nego se donese konačna presuda o lošim stranama malih privatnih šuma, treba uzeti u obzir, da nepovoljne šumsko-gospodarske prilike nastupaju redovno u krajevima, gdje se moraju i ratarstvo i stočarstvo boriti s vrlo teškim uslovima bilo radi siromaštva tla, bilo radi zaostalog prometa. Karakteristično je, da objekt najizdašnijeg steljarenja čine baš oskudna pjeskovita i krševita zemljišta. Tu i šumsko i poljsko gospodarstvo izdržavaju tešku borbu za svoj opstanak, pa se često postavlja pitanje, da li je uopće u ovakovim prilikama opravданo privatno šumsko gospodarstvo i ne će li koji drugi način privrede pružati veću pomoć ratarstvu. Konačna odluka mora uvijek pasti u korist seljačkog poljskog gospodarstva.

Današnje njemačko zakonodavstvo stoji pred zadatkom što skorijeg eliminisanja svih zatečenih nedostataka u nedržavnom šumarstvu. Ono mora zahvatiti i u upravu komunalnih i suvlasničkih ekonomija, dok kod privatnog posjeda ima preduzeti sve mjere za podizanje kapaciteta proizvodnje napose ondje, gdje su prerane sječe prouzročile smanjivanje drvene zalihe. Državni će nadzor postaviti u prvom redu težište svojih intervencija na održanju potrajanosti putem zaštite produktivne sposobnosti zemljišta i dizanja intenziteta. Svagdje se ima osigurati stručno i plansko gospodarenje. Gdje vlasnik šume ne bude u stanju da to provede, stupit će u akciju državna vlast.

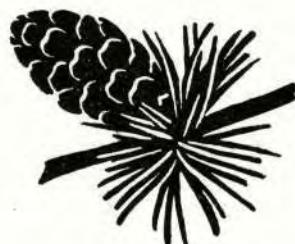
Završujući ovaj prikaz moram podsjetiti na činjenicu, da svi veliki pokreti u historiji dolaze od specifičnog naziranja na socijalna i gospodarska pitanja svojega vremena. Takav se je prevarat u posljednjem deceniju razvio u njemačkom narodu te već usjekao duboke brazde u njegovoj političkoj, socijalnoj i ekonomskoj strukturi. Nova su se načela, na kojima se izgrađuje današnji njemački privredni sistem, odrazila u svim granama ljudske djelatnosti pa i u šumarstvu, čiji prostor zauzima gotovo trećinu njemačkog državnog teritorija. Na tim se načelima, koje u njihovoj skupnosti nazivamo NACIONALNIM SOCIJALIZMOM, osniva današnja autarhična privreda, pa odatle i rezultiraju ove socijalne tendencije u šumarstvu. Bilo bi možda sutiše rano, da ovaj pokret ocjenjujemo s gledišta našeg šumarstva jedno radi toga, što su naše prilike drugčije nego u Njemačkoj, a drugo, što nova strujanja nisu još ni u njemačkom šumarstvu poprimila svoje konačno oblikovanje. Stoga se u ovom prikazu ne mogu očekivati decidirane konkluzije. Poticaj za studij i praktično rješavanje svih socijalnih elemenata u našoj struci treba tražiti u postavljanju jednog od najkrupnijih problema savremenog njemačkog gospodarstva t. zv.

Raumordnunga odnosno uređenja prostora. Taj se problem obzirom na šumarstvo najjače manifestovao u traženju najpovoljnijeg prostornog razmjera šume i poljskog gospodarstva. Još nikad do danas nije njemačka šumarska nauka toliko naglašavala činjenicu, da razmjer površine šume i agrikulture nije statična i za vjekove konstantna veličina. Naprotiv, podvlači se, da taj razmjer može često biti vrlo variabilan već prema okolnosti, da li su općoj dirigovanoj privredi više potrebbni poljski ili šumski produkti. Kolikogod ova variabilnost i ima svoje granice, moramo priznati, da bi šuma u tamošnjim prilikama već osjetljivo stegnula svoje areale, kad bi se njezina važnost prosudivala samo po direktnim koristima.

Kod nas smo mi nažalost svjedoci stalnog uzmicanja šume pred neprestanim širenjem poljskog zemljišta uslijed sve jače populacije seoskog žiteljstva. Da li i do koje mјere može ovo uzmicanje biti opravданo, nije naša stručna književnost do danas uzela u kritičku raspravu. Mi još nismo stvorili jedno šire stanovište prosudivanja, kako bi granice polja i šume definitivno doveli u sklad s općim potrebama našega naroda. Jednom ćemo morati i tome pristupiti. Ako radi ničega drugog a ono barem iz bojazni, da bi se pitanja ove vrsti mogla rješavati mimo, dapače i protiv šumarstva. Budu li se jednom ova pitanja rješavala bez predstavnika naše struke, ne ćemo se moći ispričavati, da smo sve učinili, kako bi otklonili nedaće, koje budu snašle šumu i šumarstvo.

ZUSAMMENFASSUNG:

Im Zusammenhange mit den Vorträgen von Prof. Dr. Lemmel aus Eberswalde (Grafenbrücker Mühle, 9. Juli 1939.) und von Prof. Dr. Dieterich aus München (Garmisch-Partenkirchen, 18. Juli und Salzburg-Hintersee, 21. Juli 1939.) abgehalten vor der Delegation der jugoslavischen Forstleute, legt der Verfasser das nahe Verhältnis dar, in dem sich das allgemeine Volksleben zu dem Walde und der Waldwirtschaft befindet. Da der Wald nicht nur eine wirtschaftliche sondern auch eine sozialpolitische Bedeutung hat, wurden in Deutschland unter dem Einfluss nationalsozialistischer Forstpolitik neue Grundlagen zur Beurteilung der Wirtschaftlichkeit und des Wirtschaftserfolges sowie zur allmählichen Umformung des Waldbesitzgefüges ausgebaut. Sie stellen der forstpolitischen und betriebswirtschaftlichen Planung spezielle Aufgaben, welche die natürliche Symbiose zwischen Wald und Volksgesundheit an Leib und Seele weit stärker vertiefen als dies bisher der Fall war.

Ing. DRAGO KAJFEŽ (Zagreb):

PHILIPPOVE PRIRASNO-PRIHODNE SKRIŽALJKE

(PHILIPP — ERTRAGSTAFELN)

Slučajno mi je dopala ruku knjiga K. Philipp: Forstliche Hilfstabellen, koja zajedno sa drugom knjigom: Hilfstabellen für Forsttaratoren, obadvije Badenia Verlag in Karlsruhe 1931, obiluje uputstvima za praktičnog šumara. Knjige, izašle dakle prije 10 godina zaslžuju, da ih se spasi od zaboravi. Mislim, da se kod nas općenito ne upotrebljavaju odnosno, da se ne cijene dosta u njima izložene smjernice radi toga, što knjige nisu kod nas dovoljno poznate. Dozvoliti ću si učiniti iz njih izvadak samo s obzirom na hrast, no moram naglasiti, da su četinjače i bukva kudikamo opširnije obrađene, što je razumljivo s obzirom na provenijenciju knjiga.

Skrižaljke su izdane po badenskom ministarstvu pa nije opravdama rezerva, osim toga autor potsjeća na svoje četrdesetgodišnji iskustvo na polju istraživanja i sređivanja materijala pokusnih stanica.

Dobra stara vrimena bezbrižnosti prošla su. U vijeku racionalizacije vlada neprekidni nemir. Novi se problemi silom nameću i zahtjevaju rješenje. Znanje na polju šumarskih kao i ostalih istraživanja može se steći samo napornim i dugotrajnim radom i velikim troškom. Neki šumarski stručnjaci ne priznaju izdatke u tu svrhu korisnima i potebnima. Unatoč tomu potrebno bi bilo, da se i kod nas započne sa radovima i da se pokusima utvrde temeljna načela njege sastojina. Da bi se što više oslobođili upliva ranijih naziranja obzirom na normalnu šumu i raniju njegu sastojine, poželjno je, da pokusne plohe буду položene isključivo u mladim sastojinama i to po mogućnosti po taksacionim organima, koji prilikom radova na uređenju šuma dobiju potreban pregled stanja i prema tome imaju najviše izgleda na uspjeh.

Doklegod nemamo svojih skrižaljki, dobro će biti, da se što više koristimo Philippovima, jer se time pojednostavljuje i pojednostavljuje uređenje šuma jako, jako mnogo.

Philipp navada proti lokalnim skrižaljkama slijedeće:

Prilikom upotrebe materijala za sastav prirasno-prihodnih skrižaljki mora se sasvim isključiti svaku ekstravagantnu plohu. Još će uvijek preostati dosta nepravilnosti radi netočnosti u načinu snimanja, pogriješaka pri mjerenu, sušnih perioda, uroda sjemena, knjigovodstvenih pogriješaka i t. d. Preostaje još toliko oscilacija u podacima, da se može mirne duše preći preko razlike u klimi, jer se te nabrojane smetnje ne mogu uopće nikako isključiti.

Strukturu odnosno međusobni odnos i dinamiku prirasno-prihodnih skrižaljki treba da iskoristimo bez daljnjega za naše prilike. Ne trebamo se bojati iznenadenja niti onda, ako uvrstimo apsolutne vrijednosti. Prilikom uređenja šumskoga gospodarstva manje je važno ustanoviti što

točniju zalihu pojedine sastojine, nego ukupne gospodarske jedinice. Primjer: Taksator se nije htio služiti skrižaljkama kao premašno točnima u konkretnom slučaju. Opširnim radovima je precizno ustanovio zalihu. Može se reći, da je rad bio iluzoran. Voditelj sječe mora za svrhe drvo-sječnog predloga uvijek provesti prije sječe stablimičnu procjenu po sortimentima. Nije vjerojatno, da će podacima iz gospodarske osnove pripisati veću važnost nego novoj stablimičnoj procjeni.

Normalna sastojina.

Kako se prirasko-prihodna skrižaljka mora sastaviti za svaku vrstu drveća prema bonitetu, a za bonitet je karakteristika proizvedena drvna zaliha, razumljivo je, da se je kod početnih radova polazilo od proizvedene drvne zalihe. »Normalne« su sastojine bile one, koje su se već prema vrsti drveća i staništu kod nesmetanog razvoja smatrале najpotpunijima. Pod tim izrazom razumijevala se je najbogatija drvna zaliha. Ako je trebalo osnovati novu pokusnu plohu, onda je nakon obilaska neke šume od nekoliko stotina hektara bivao izabran najgušći dio od npr. pola hektara. Po tadanju se je običaju prihod od proreda sasvim zanemario. Svrha je njege sastojina bila, uzgojiti je sa najvišom zalihom u svakom razredu njene starosti te umjetno podignuti glavni t. j. konačni prihod. Čak su se i sušci bilježili kao glavni prihod.

Dok je normalna sastojina vodila glavnu riječ, bilo je uzgajino načelo umjerena proreda t. j. u zbilji niska proreda. Međuprihod se je kretao između 12—20% sveukupnog prihoda. Sastojine su bile prepune stabala bolesnih, slabog uzrasta, rakavih, napuknutih od zime i t. d. te su u glavnom tvorile farmu kukaca i glijiva. Ukoliko se neki stručnjak nije saglasio sa tadanjim mišljenjem većine, bio je proglašen izravnim oštetišteljem konačnog prihoda, štaviše i same šumske rente. Tek su kasniji pokusi dokazali, da tekući prirast sastojine to više pada, što se konkretni zbroj temeljinica više približuje »normalnoj« sastojini. Primjer: Bukove sastojine sa preko $35 \text{ m}^2/\text{ha}$ zbroja temeljinica daju za 15% manji prirast nego sastojine sa 30 m^2 . Sastojine sa 21 — 25 m^2 zbroja temeljinica kraj skoro jednakog apsolutnog prirasta posjeduju naprotiv velike prednosti, što se u većoj starosti i na boljem bonitetu još jače ističe.

Danas nastojimo po mogućnosti što ranije odstraniti iz sastojine sva bolesna ili inače manjkava stabla te zahvatiti u preguste skupine, jer je to od daleko veće važnosti nego do sada uobičajena sječa samo polusuhih ili sasvim suhih stabala.

Ukupni prihod i srednja visina.

Već je davno zapaženo, da je visina sastojine dobar putokaz za bonitet. Nekada je normalna sastojina sa minimalnim međuprihodima bila usmjerena jedino ka maksimalnoj produkciji zalihe. Otkako se je u šumarstvu uz kvantitet sastojine počelo zahtjevati i kvalitet, napalo se je niske međuprihode na zaprepaštenje svih pristaša normalne šume. Konačni se je t. j. dotadanji glavni prihod time smanjio a međuprihodi su se povećali kao t. zv. pretprihod. Važnost je zadržao i nadalje ukupni prihod. Tek je pojam sveukupnog prihoda oslobođio šumare prijašnjeg neprestanog straha pred nestašicom šuma t. j. straha, da se možda pre-

više ne sječe. S tim strahom bile su vezane neugodne posljedice, jer su sedrvne zalihe kod dobrih šumara sve više gomilale.

Sam Schwappach bio je u dilemi, da li da se dotadanje pokusne plohe zadrže, te da se na njima dotadanji niski međuprihodi zamjene sa jakim, ili bi bilo potrebno dotadanje pokusne plohe sasvim napustiti i zamjeniti ih novima. Schwappach se je odlučio, da zadrži dotadanje. Bilo je radi toga neizbjegivo, da se je od tada zaliha glavne sastojine na pokusnim plohama u prvim godinama kojiput tek neznatno uvećavala, često ostala nepromijenjena a kojiput se čak i umanjila. Time je u vezi izgubila svu važnost do tada uobičajena krivulja zalihe glavne sastojine u odnosu spram starosti. Na njezino je mjesto došla krivulja »ukupnog prihoda. Iz praktičnih se je razloga pošlo korak dalje pa se je ukupni prihod stavio u odnos spram srednje visine sastojine. (Slike 1. i 2.)

Visinske krivulje imaju zнатне prednosti i to:

- a) prostiru se na manjoj površini.
- b) njihov je tok u isjećcima pravilniji, iako one reagiraju na sve zahvate u sastojinu.

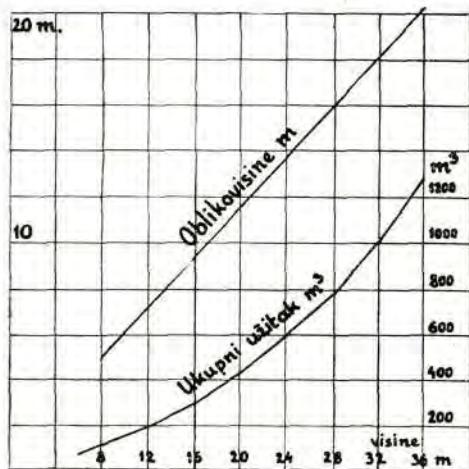
c) one se mogu rektificirati pomoću krivulja t. zv. »gornjih« visina stabala, koje su obično rezultat stabilnih analiza. (Razdijelimo li — prema postupku njemačkih pokusnih stanica — izbrojenu sastojinu u 5 razreda jednakog broja stabala i označimo ih od tanjeg promjera prema debljem sa I, II... V, u tom je slučaju srednja visina u I razredu »donja« visina, a u V razredu »gornja« visina sastojine. (U praksi se gornje visine neke sastojine međusobno neznatno razlikuju, te se preporuča pomoću istih ustanoviti srednju visinu sastojine jednostavnim računanjem po skrižaljkama. (Slika 3.)

Bonitet.

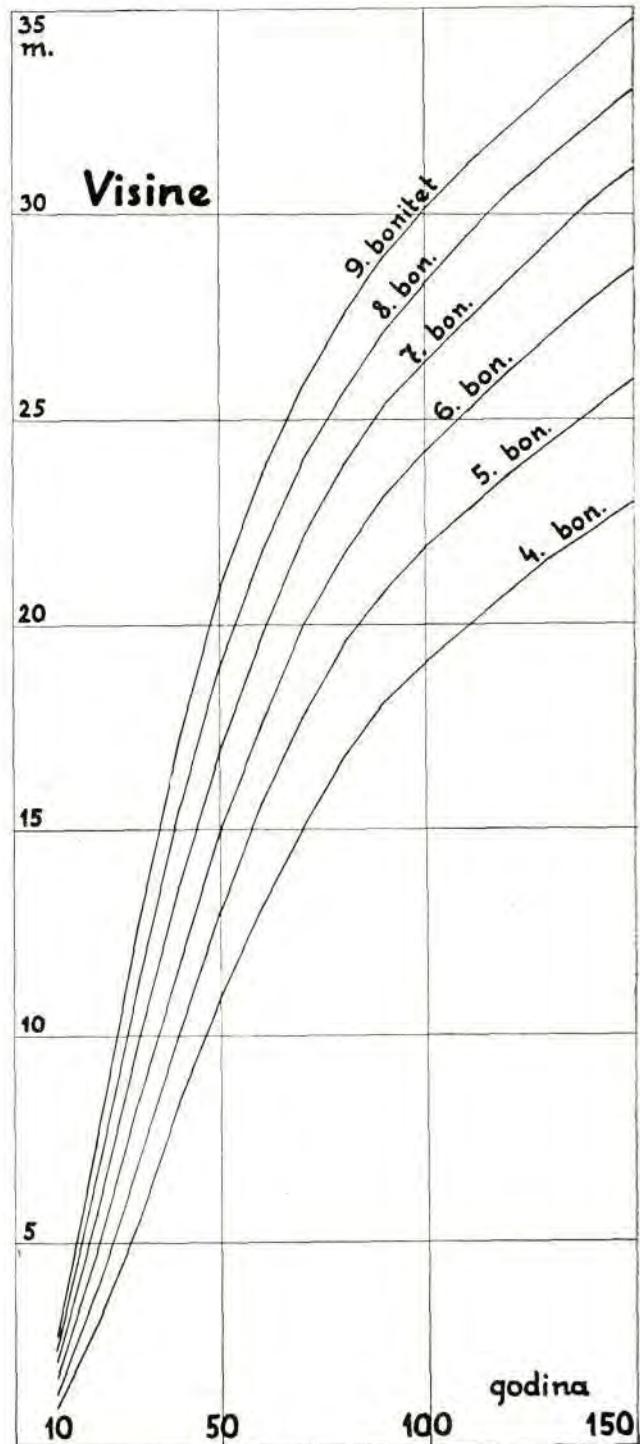
Zastarila je metoda, prema kojoj se razlikovalo 9 Feistmantelovih, 5 Grundnerovih, 4 Wimmenauerova i t. d. boniteta, jer nam ta metoda nije dala mogućnost orientirati se dosta brzo glede sposobnosti neke šume. Kad se znade bonitet, potrebne su još dotične prirasno-prihodne skrižaljke, da bi se mogao očitati prihod u kubičnim metrima, koji nas konačno zanima. Philipp predlaže nov način bonitiranja te stepenuje ukupni prihod s obzirom na starost od 100 godina. (Slika 4 i priložena skrižaljka). Ako na pr. ukupni prihod u istoj godini iznosi 400, 500, 6000 i t. d. m^3 , onda iznosi poprečni godišnji prirast 4, 5, 6 i t. d. m^3 a to je ujedno naziv boniteta. Govorimo dakle o jeli 15. hrastu 8 i t. d. i time kažemo, da se u 100 godina proizvodi ukupno konačnog i pretprihoda jelovine 1500 m^3 , hrastovine 800 m^3 i t. d.

Napredovanje.

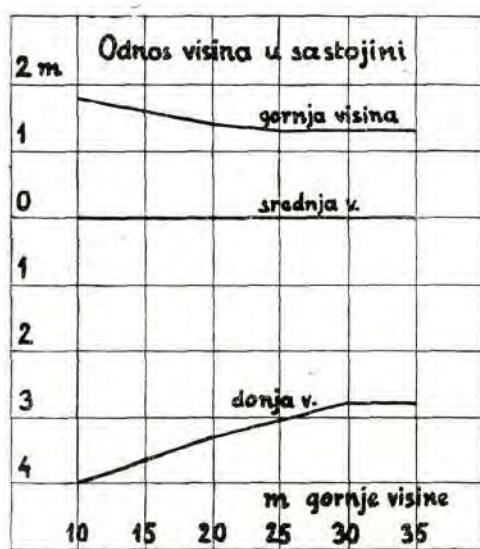
Sama se od sebe porodila misao, da se pretprihod izrazi u postotku spram ukupnog užitka. Tako se danas u Badenskoj govori o drugom, trećem, četvrtom i t. d. napredovanju, već prema tome, da li pretprihod iznosi u 100 godina 20, 30, 40 i t. d. postotaka ukupnog prihoda. (Za izraz »Wirtschaftsstufe« uvrstio sam silom prilika naš izraz napredovanje, dok se ne nadje bolji.) Sastojine 2. i 3. napredovanja neka se spominju samo kao prošlost. Marljin će upravitelj nastojati već kroz prvi decenij gospodarenja postići četvrto napredovanje. Peto se napredovanje ima

Slika 1.

Slika 2.

Slika 3.

godine	B o n i t e t					
	4	5	6	7	8	9
ujedno ukupni prirast za ophodnju 100 god.						
Srednja visina sastojine u metrima						
10	1,0	1,4	1,8	2,2	2,5	2,8
15	2,0	2,6	3,2	3,9	4,4	5,1
20	3,0	3,9	4,8	5,7	6,6	7,5
25	4,2	5,4	6,6	7,8	9,0	10,2
30	5,5	7,0	8,5	10,0	11,4	12,8
35	7,1	8,7	10,3	12,0	13,6	15,2
40	8,5	10,2	11,9	13,7	15,6	17,3
45	9,8	11,7	13,5	15,4	17,4	19,3
50	11,0	13,1	15,0	17,0	19,0	20,9
55	12,1	14,4	16,4	18,5	20,5	22,4
60	13,2	15,7	17,7	19,8	21,8	23,7
65	14,2	16,8	18,9	21,0	22,9	24,8
70	15,1	17,8	20,0	22,1	24,0	25,8
75	16,0	18,7	20,9	23,0	24,9	26,7
80	16,8	19,6	21,8	23,9	25,7	27,6
85	17,5	20,2	22,5	24,6	26,4	28,3
90	18,1	20,8	23,1	25,3	27,1	28,9
95	18,6	21,4	23,7	25,9	27,7	29,5
100	19,1	21,9	24,2	26,4	28,3	30,1
110	20,0	22,8	25,2	27,4	29,5	31,2
120	20,8	23,7	26,2	28,4	30,5	32,1
130	21,6	24,5	27,1	29,4	31,4	33,0
140	22,3	25,2	27,9	30,3	32,2	33,9
150	23,0	26,0	28,7	31,1	33,0	34,7

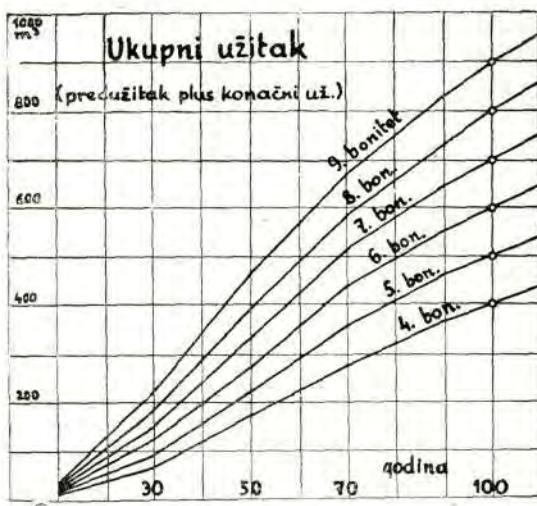
postići u svim mlađim sastojinama i kod svih vrsti drveća, koje zahtjevaju svjetlo na pr. hrast, bor i t. d.

Već davno se je počelo stabala na pokusnim plohama numerirati i voditi evidenciju o svakom pojedinom. Nakon opetovanih snimanja istih ploha utvrđeno je sa iznenadenjem, da gornja polovica stabala obzirom na broj daje skoro sav tekući prirast, a da prirast donje polovice broja stabala upravo iščezava. Time su potištena stabala izgubila svu važnost za prirast u sastojini. Nastavkom istraživanja utvrđeno je, da 4, 5 a gdje-kada i 6 napredovanja ne smanjuje ukupni tekući prirast, ako su prelazi od nižih k višim napredovanjima bili polagani. Najpouzdaniji je indikator ukratko tlo, koje nam odmah poslije sječe pokaže, da li smo uspjeli uzgojiti mnogo korova umjesto šume.

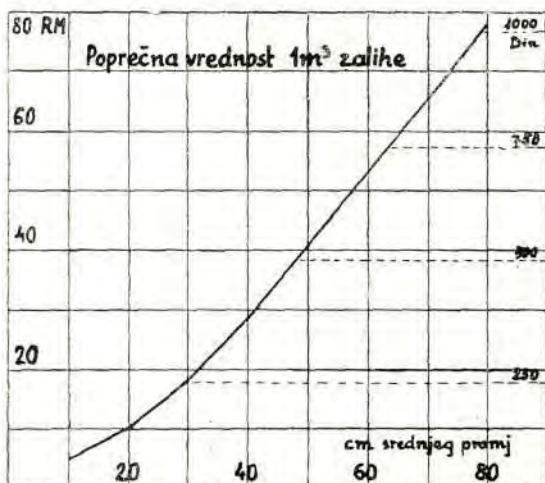
Sastojine su niskih napredovanja, dakle prijašnje normalne sastojine, izrazito abnormalne, jer im je manjkala njega promjera. (Slike 5, 6 i 7.)

Zbrojevi su temeljnica za skrižaljke izračunati djeljenjem drvne zalihe glavne t. j. postojeće sastojine sa oblikovisnom sastojine. (Slike 1, 5 i 6.)

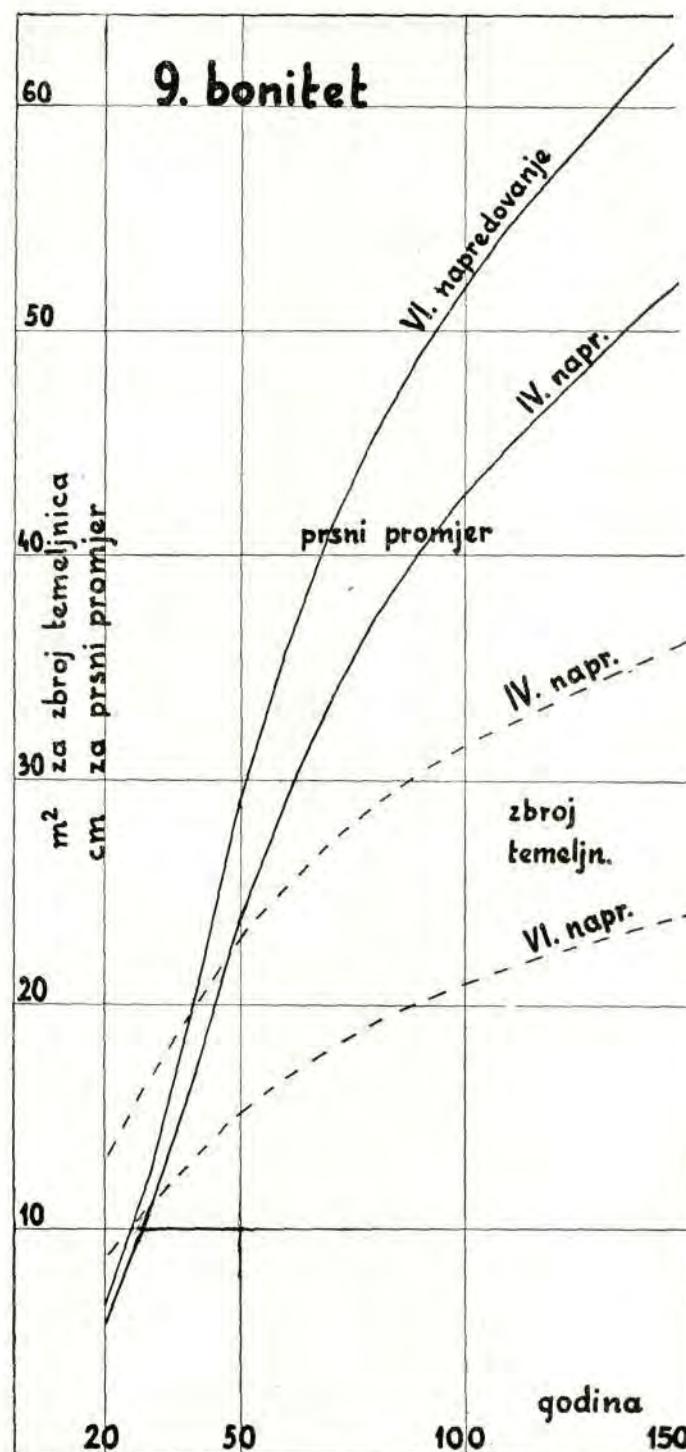
Broj je stabala isto tako ustanovljen računskim putem iz zbroja temeljnica i srednjeg promjera. Broj je stabala ujedno najnesigurnija veličina prirasno-prihodnih skrižaljki, jer još danas nemamo sastojina, koje bi bile uzgajane već od mlađosti na visokom stupnju napredovanja. Tek od nedavna postoji uzgoj elitnih stabala. Drvnu zalihu sastojina

Slika 4.

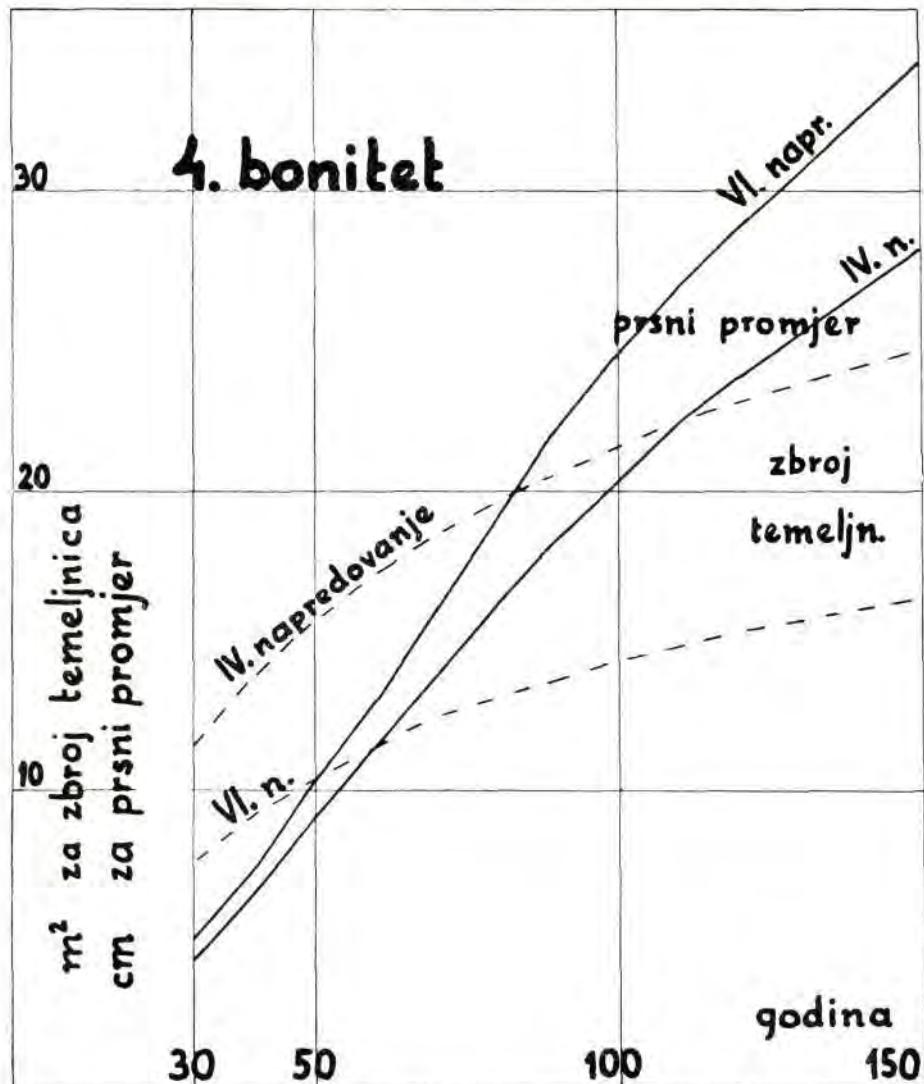

Slika 8.

Slika 6.

današnjih visokih napredovanja tvori previsoki broj stabala sa premašenim promjerom. I ako se po nijednom drugom kriteriju nije preporučilo dijeliti prirasno-prihodne skrižaljke s obzirom na napredovanje, nije se to više moglo izbjegći kod ustanovljenja prsnih promjera. (Slike 5 i 6.)

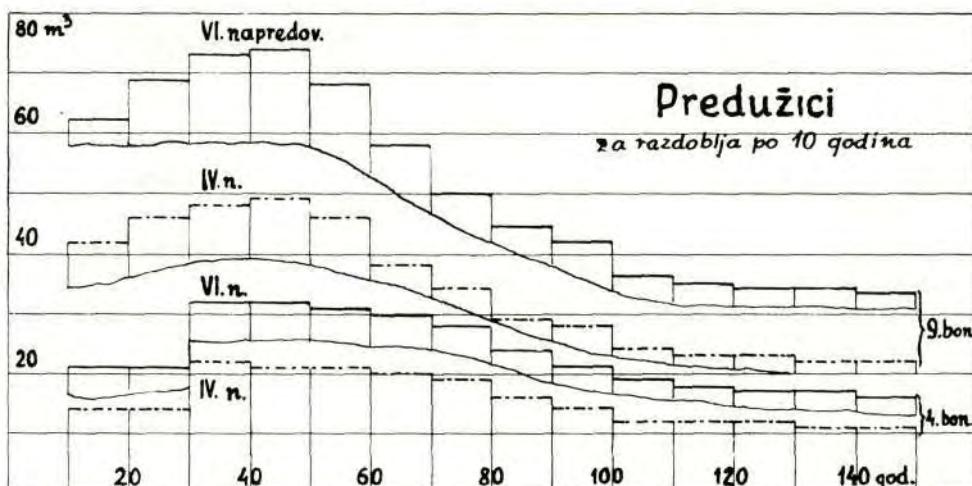
Slika 5.

Pretvorba količine u vrijednost.

Imade stručnjaka koji tvrde, da se šumar mora zaustaviti kod brojke kubičnih metara t. j. kod ustanovljene zalihe, jer da je prelaz k vrijednosti težak i nesiguran, a nije potreban. Ali ako se ne uzme u obzir vrijednost, onda se zanemaruje važnost razlike u cijenama između raznih vrst drveća i pojedinih sortimenata. Međutim je jedino novčani iznos u stanju

da se prilagodi tempu vremena i da po potrebi poboljša konkretno stanje šuma. Na pr. prilikom pretvorbe čistih bukovih sastojina u mješovite potrebari nam je neki računski oslon. Iskorištavanjem predprihoda za rudničko i celulozno drvo polučuje se prelaz k višem napredovanju. (Slika 8.) Poprečna vrijednost svakoga kubičnog metra zalihe s obzirom na prsni promjer daje nam nadalje dragocjeni podatak pri ispoređivanju rezultata uzastopnih inventura, jer možemo uvijek kontrolirati međusobni odnos, ako se vremenom apsolutni iznosi izmjene.

Jedino novčani iznos je u stanju da nam omogući inventuru, pomoću koje ćemo kao ekonomi primjeniti princip, kojega primjenjuje danas već svaki najmanji trgovac, da ustanovi efekt rada. Efekt je rada razlika u vrijednosti imovine početkom i svršetkom poslovne dobe uvaživ pripise, otpise i promjenu vrednosti pojedinih dijelova imovine (artikala) uslijed promjena na tržištu. Poslovno je doba kod trgovca obično jedna godina

Slika 7.

pa i pol godine. U šumskom gospodarstvu ono može trajati 10 ili čak 20 godina. Jasno je, da će biti potrebno uložiti mnogo truda oko realizacije inventure u šumskom gospodarstvu, ali jasno je i to, da čim prije se počne na tom raditi, tim prije ćemo doći do cilja.

Biti ću zadovoljan svojim radom, ako mi uspije uvjeriti gg. kolege, da nam je sveta dužnost neprestano imati u vidu rentabilnost u okviru propisa zakona o šumama i time opravdati svrhu svog opstanka a ne zaustavljati se na ustanavljanju mnogih sporednih, a često i problematičnih veličina za svrhe gospodarskih osnova.

ZUSAMMENFASSUNG.

Da Philipp's Hilfstabellen für Forsttaxatoren viele unbedingt notwendige Daten in schön übersichtlicher Form enthalten, stellt man im gegenwärtigen Schriftstück den Antrag, man möge die Hilfstabellen bei uns je öfters gebrauchen. Ganz besonders aber werden die Hilfstabellen den inneren Aufbau und den Zusammenhang der einzelnen Bestandteile des Waldes leicht verständlich darstellen, wenn man sich die Mühe gibt und die Graphikone betrachtet.

SAOPĆENJA

VELIKA POTRAŽNJA ZA BUKOVINOM.

Dražbe bukovih stabala održane 7. i 8. II. 1941. god. zavrijede da budu zabilježene u »Hrvatskom šumarskom listu«. Dostalne su cijene od naročite vrijednosti za ovo najljepše šumsko drvo, ali i za šumarske i šumsko-industrijske krugove. I bukva je dočekala vrijeme, kada je tražena poput ostalih »vrijednijih« vrsta drveća kao hrasta, bora, jasena, jele, smrče. Dočekala je vrijeme, da je i više tražena od jelovine.

1. Prije samog prikaza ovih dražbi nekoliko općenitih napomena. Uspjeh prodaje stabala cijeni se obično manje po postignutoj jediničnoj cijeni nego više po razlici između isklične i dostalne svote. Uspjeh se prodaje smatra to većim, što je ta razlika veća. Međutim to ne može biti kriterij ocjenjivanja uspjeha dražbe. Uspjeli dražbe ili prodaje treba u prvom redu tražiti u samoj mogućnosti prodaje, odnosno jačine potražnje, a zatim u dostalnoj cijeni. Dostalna cijena dolazi u obzir samo onda, ako je isklična cijena odgovarala prilikama na drenom tržištu u času raspisivanja prodaje. Kod ocjenjivanja uspjeha prodaja treba uvijek voditi računa o tome, da li je isklična cijena bila realna. S druge strane treba razmotriti da li nije dostalna cijena rezultat posebnih obaveza sa strane kupca, treba dakle vidjeti, da li ta dostalna cijena vrijedi samo za odnosni slučaj ili vrijedi općenito za to vrijeme. Činjenica je, da u doba hausse mora dostalna cijena biti redovito iznad isklične, a u doba baisse ispod isklične cijene s razloga, što su isklične cijene u pravilu rezultat kalkulacija na osnovu prošlih prodajnih cijena, često puta i u većem vremenskom razmaku unazad. Kako pak kod prodavaoca drveta, odnosno prodavaočeve šumske uprave (bez obzira na vlasništvo izuzev privatnih vleposjeda) nema pouzdane izvještajne službe o stanju i cijenama drenog tržišta, to je razumljivo, da su mnogi put i isklične cijene vrlo nerealne. Zato bi ovaj nedostatak trebalo u što kraćem vremenu ukloniti i organizirati izvještajnu službu o kretanju cijena, o potražnji drveta te o mogućnosti prodaje drva ne samo u tuzemstvu nego i inozemstvu tako, da bi svaki šumar bio o tome obaviješten iz »prve ruke« i na osnovu toga mogao ispravno vršiti kalkulacije iskličnih cijena.

Visina isklične cijene kod prodaja važna je samo u slučaju, kada postoji kod kupaca dogovor (komplot). U tom je slučaju potrebna što realnija isklična cijena u času prodaje, jer će nudioći u tom slučaju dati makar i minimalni nadmet, spuštajući ovaj sve do jednog dinara nad iskličnu cijenu. Ako pak ne postoji dogovor, biti će dostalna cijena izražaj stvarnih vrijednosti.

2. Dražbe dne 7. i 8. veljače 1941. god. kod Sreskog načelstva u Vrbovskom karakteristične su radi slobodne borbe konkurenata (osim kod jelovine z. z. Vrbovsko). Kompromis između kupaca nije mogao biti postignut. Ove su dražbe karakteristične i po tome, što je krug interesenata bio širi nego li je to bio do sada običaj t. j. krug se proširoj i na interesente izvan kruga lokalne drenne industrije, koja i sama, najviše zbog pomanjkanja sirovina, radi s najviše 50% intenziteta. Prvi je puta iza 20 godina dostalac izvan lokalne drenne industrije i to za — bukovinu.

Polučene su ove cijene:

a) Kod z. z. Crno Kamanje. Prodaji je bilo izloženo 361 bukovo stablo procijenjeno na 353 m³ tehničkog pilanskog drva te 535 pr. met. ogrjevnog (celuloznog) drveta. Isklična je cijena iznosila 87.355.— dinara i to na bazi kalkulacije u studenome 1940 god. Između 6 podnijetih ponuda najviša je nudila 141.000.— dinara ili za 61% iznad isklične cijene. Ovu je ponudu slijedila druga u visini od 128.700 dinara, dok su se ostale kretale oko 120.000 dinara. U ovom slučaju kupovano je i tehničko i ogrjevno drvo. Jedna ponuda, čiji podnosioc nije računao s ogrijevom, nije dosegla

ni 110.000 dinara. Uzevši za bazu dostašnu cijenu, iznosila je jedinična cijena za tehničko drvo 300 dinara po 1 m³ a za ogrjevno 60 dinara po 1 pr. met. u šumi na panju.

b) Kod z. z. Lukovdol bilo je izloženo na prodaju 218 jelovih stabala procijenjenih na 720 m³ tehničkog pilanskog drveta te 220 bukava sa 218 m³ tehničkog i 390 pr. met. ogrjevnog drveta. Sumarna isklična cijena za jelovinu iznosila je 134.396 dinara a za bukovinu 40.910 dinara, dok je dražbom polučena cijena za jelovinu 166.742 dinara a za bukovinu 49.410 dinara. Dostašna je cijena veća kod jelovine za 24% a kod bukovine za 20%. Kod ove prodaje nisu kupci uzimali ogrjev u obzir pa se dostašna cijena može uzeti u obzir samo za tehniku. Po 1 m³ tehničkog drveta u šumi na panju postignuto je prema tome za jelovinu 230 dinara a za bukovinu 212 dinara.

c) Z. z. Vrbovsko iznijela je na prodaju dio početkom 1940 god. dražbovanih i neprodanih stabala. Drvna masa iznosila je 1817 m³ tehničkog jelovog, 868 m³ tehničkog bukovog i 1127 pr. met. bukovog ogrjevnog drveta. Isklična je cijena za tehničko drvo iznosila kod jelovine 220 dinara po m³, kod bukovine 150 dinara po m³ a kod bukovog ogrjeva 160 dinara po pr. met. Kod ove prodaje nije bilo jačeg natjecanja pa je jelovina prodana za 4% a bukovina za 15% iznad isklične cijene. Veći % kod bukovine rezultira iz činjenice, da je isklična cijena za bukovinu kalkulirana mnogo ranije (s proljeća 1940 god.) Niža postignuta cijena po m³ nego kod ostalih prodaja rezultat je većih troškova izrade i izvoza drveta.

Ing. O. Piškorić

JEDNO PRIZNANJE ŠUMARIMA.

Ministarstvo poljoprivrede u Beogradu izdaje među inim publikacijama i »Arhiv Ministarstva poljoprivrede — smotra naučnih poljoprivrednih radova«. Ištice-mo vrijednost ove publikacije koliko po originalnim radovima toliko i po pregledu izašlih stručnih radova ne samo na našem jeziku nego i na stranim jezicima, radi čega imaju agronomi lijep pregled svih važnijih publikacija.

U 14. svesci VI. godine (izdana 1939 god.) sekretar Ministarstva poljoprivrede Vi. Drecun opisao je svoja opažanja o planinskim pašnjacima na Galičici u Južnoj Srbiji. Neke podatke uzeo je i iz neobjavljenog rukopisa Ing. O. Krstića: »Opšti opis suvata i planinskih pašnjaka na Galičici«. Iz članka Ing. Drecuna ističem priznanje radu šumara glede uređenja pašnjaka. Na str. 155. priopće ing. Drecun ovo: »Sve objekte na Galičici: put, cisterne, bačila, šumarsku kuću i bunare izgradila je u svojoj režiji Direkcija šuma iz Skoplja. Direkcija imade kadar stručnjaka, tehničara, koji sve sami izvode. Oni su doduše inženjeri šumarstva, ali su se specijalno posvetili tehničkim radovima. Blagodareći njihovoj spremnosti i požrtvovnosti, svi su objekti izgradeni masivno, solidno i relativno jeftino. Velika je razlika i u solidnosti i u ceni između ovih radova i onih, koje za račun države vrše razni preduzimači.«

Ing. O. Piškorić

LE CENTRE INTERNATIONAL DE SYLVICULTURE.

Berlin-Wannsee, Robertstrasse 7

Le Centre international de Sylviculture a commencé la publication de sa revue trimestrielle »Intersylva«. Le premier numéro a suscité un vif intérêt dans les milieux forestiers. La première partie de la revue, qui est précédée par une courte préface par le Baron Waldbott, Président du Centre international de Sylviculture, et d'une introduction par le Directeur, Prof. Dr. Köstler, contient une série d'articles originaux: »L'avenir de la Sylviculture« par le Prof. Köstler (Berlin), »Aperçu général sur le développement de l'entomologie forestière en Yougoslavie« par le Prof. Gradojevic (Belgrade), »Jardinage par bande et coupe de jardinage par bande« par le Prof. Roth (Sopron), »Le reboisement en Italie« par le Lieutenant

Général Prof. Agostini (Rome), »Determination de la consommation du bois et de l'exploitation des forêts en Finlande« par le Dr. Osara (Helsinki), »L'exploitation des forêts de Suède« par le Prof. Streyffert (Stockholm), »La législation traitant les frais de reboisement des terrains incultes« par le Dr. Luncz (Berlin), »Le rôle du C. I. S. aux Congrès internationaux de Sylviculture«, publication du C. I. S.

La littérature forestière courante et importante du point de vue international est largement traitée dans la troisième partie. La quatrième partie contient des renseignements concernant le Centre international de Sylviculture et les milieux scientifiques et forestiers. La revue paraît en français; le Gouvernement allemand supporte les frais d'une édition allemande et le Gouvernement espagnol ceux d'une édition espagnole de la deuxième et troisième partie.

La revue peut être commandé auprès du Centre international de Sylviculture, Berlin-Wannsee, Robertstrasse 7.

*

Les autorités norvégiennes ont communiqué l'adhésion de la Norvège au Centre international de Sylviculture. M. le Conseiller d'Etat Opsahl a été nommé Délégué de la Norvège au comité du Centre international de Sylviculture.

*

A l'occasion d'un voyage de Service en Finlande, le Directeur du Centre international de Sylviculture, le Prof. J. Köstler, a été invité à tenir une conférence à la Société Sylvicole de Finlande. Le Prof. Köstler a ainsi parlé le 12 décembre 1940 sur les »Problèmes d'avenir de la Sylviculture«. La conférence a été vivement commentée dans la Presse et les milieux scientifiques.

*

Neuer Delegierter der Türkei bei der Internationalen Forstzentrale. Die türkische Regierung hat den Chef der türkischen Forstverwaltung, Herrn Generaldirektor Fahrı Bükk, als Delegierten beim Komitee der Internationalen Forstzentrale ernannt.

IZ DRUŠTVA

UPLATA ČLANARINE I UPISNINE U MJESECU VELJAČI 1941. GODINE

Redoviti članovi: Arnautović Ferid, Bugojno Din. 120.— za godinu 1941. i upis; Abramović Ante, Zagreb Din. 100.— za god. 1941.; Bičanić Branko, Mrkopalj Din. 120.— za god. 1940. i upis; Bergan Artur, Delnice Din. 100.— za god. 1941.; Ficko Dragutin, Đakovo Din. 120.— za godinu 1941.; Flögl Stanko, Zagreb Din. 220.— za god. 1940., 1941. i upis; Fašaić Vid, Zagreb Din. 20.— za upisnim; Hradil Dragutin, Zagreb Din. 25.— za god. 1940.; Hrženjak Ferdinand, Zagreb Din. 50.— za II. polg. 1940.; Kaiganović Miroslav, Donji Lapac Din. 100.— za god. 1941.; Katić Krešimir, Zagreb Din. 100.— za god. 1941.; Kušan Stjepan, Zagreb Din. 100.— za god. 1941.; Krpan Rudolf, Zagreb Din. 50.— upis i prva četvrt 1941.; Kutleša Stjepan, Vitež Din. 100.— za god. 1941.; Muck Valter, Otočac Din. 120.— za god. 1941. i upis; Muftić Halid, Zagreb Din. 100.— za god. 1941.; Podhorski Ivo, Glina Din. 100.— za god. 1941.; Pšorn Josip, Sušak

Din. 100.— za god. 1941.; Dr. Plavšić Miljenko, Zagreb Din. 60.— za I. polg. 1940.; Supek Vladimir, Turbe Din. 100.— za god. 1941.; Stropački Vjekoslav, Nova Gradiška Din. 120.— za god. 1940. i upis; Šavor Ivan, Đurđevac Din. 70.— za II. polg. 1940. i upis; Škrljac Petar, Zagreb Din. 100.— za god. 1941.; Štetić Vladimir, Banova Jaruga Din. 120.— za g. 1940. i upis; Tomac Marijan, Illok Din. 100.— za god. 1941.

Izvanredni članovi: Prijić Eugen, Split Din. 120.— za god. 1941.; Fukarek Pavle, Sarajevo Din. 10.— za upisnim; Gavran Ljubomir, Teslić Din. 100.— za god. 1941.

Članovi utečništva: Ravnateljstvo šuma durdevačke imovne općine u Bjelovaru Din. 2000.—.

Članovi pomlatka: Franjković Ivo, Erdevik Din. 50.— za II. polg. 1940. i I. polg. 1941.; Hladiš Ivan, Ivanjska Din. 25.— za II. polg. 1941.; Nikolić Nenad, Zagreb Din. 60.— za god. 1941. i upis; Janeš Dragutin, Zagreb Din. 60.— za god. 1941. i upis; Pilarčić Zlatko, Zagreb Din. 20.— za upis; Rikati Mladen, Zagreb Din. 60.— za god. 1941. i upis; Štimac Branko, Zagreb Din. 60.— za godinu 1940. i upis; Grčić Slobodan, Žemun Din. 70.— za god. 1941. i upis.

Članovi pomagači: Potočnik Martin, Dravograd Din. 50.— za II. polg. 1940.

Pretplata za Šumarski List: Gjekić Rajica, Tuzla Din. 50.— za I. polg. 1940.; Močan Franjo, Delnice Din. 200.— za god. 1940. i 1941.; Plavšić Stevan, Doboј Din. 100.— za god. 1941.; Sekulić Milorad, Nova Gradiška Din. 50.— za II. polg. 1940.; Šalajev Nikola, Berovo Din. 100.— za god. 1941.; Direkcija šuma, Ljubljana Din. 100.— za god. 1941.; začasna državna šumska uprava razvilaščenih veleposjeda, Ljubljana Din. 100.— za god. 1941.; Ravnateljstvo šuma križevačke imovne općine, Bjelovar Din. 100.— za god. 1941.; Delić Vučašin, Žemun Din. 74.— za god. 1941.; Markunović Joža, Fejnica Din. 100.— za god. 1941.; Klub inžinjera šumara, Beograd Din. 100.— za god. 1940.; Malčić Božidar, Ljeskovica Din. 100.— za god. 1941.; Ravnateljstvo šuma otočke imovne općine, Otočac Din. 100.— za god. 1941.

ISPITI

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE Predsjednički ured

Broj: 3365-Pr-1941.

U Zagrebu, 11. veljače 1941.

Na osnovu člana 2. Uredbe o službenim odnosima banovinskih službenika od 12. listopada 1939., čl. 14. zakona o činovnicima, čl. 8. Pravilnika o polaganju stručnih ispita činovničkih vježbenika šumarske struke s fakultetskom spremom i čl. 1. t. 14. Naredbe o djelokrugu Predsjedničkog ureda Bana banovine Hrvatske

rješavam

da se obrazuje povjerenstvo za polaganje stručnih ispita činovničkih vježbenika šumarske struke s fakultetskom spremom kod odjela za šumarstvo Banske vlasti u Zagrebu za godinu 1941., te u ovo povjerenstvo određujem

za predsjednika:

ing. Dragutina Brnjaša, šumarskog savjetnika,

za zamjenika predsjednika:

 ing. Antu Abramovića, šumarskog savjetnika,

za članove:

 ing. Petra Škrlića, šumarskog savjetnika,

 ing. Petra Ostojića, šumarskog savjetnika,

 ing. Ivana Čeovića, šumarskog savjetnika,

 ing. Vilima Bestalla, šumarskog nadzornika,

za zamjenike članova:

 ing. Krešimira Katića, šumarskog savjetnika,

 ing. Marijana Majsarića, šumarskog savjetnika,

 ing. Roku Kovacevića, šumarskog nadzornika,

 ing. Augusta Horvata, višeg šumarskog pristava,

za perovodu:

 ing. Stjepana Frančiskovića, višeg šumarskog pristava.

Ovo rješenje izvršiti.

Ban:
Dr. Šubašić, v. r.

LIČNE VIJESTI

PROMJENE U SLUŽBI

PROMJENE U SLUŽBI U BANOVINI HRVATSKOJ

Postavljeni su:

Ing. Josip Župan, savjetnik 6. grupe u m. iz Sušaka za šum, višeg pristava 6. grupe kod Ravnateljstva banovinskih šuma u Mostaru;

Ing. Radivoje Tomić, inžinjer šumarstva, Zagreb, za šum. vježbenika kod Šumske uprave u Vranovini;

Ing. Ivan Milinković, šum. vježbenik, za šum. pristava 8. grupe kod Šum. uprave na Plitvičkim Jezerima;

Ing. Nikola Goger, šum. inžinjer, Varaždin, za šum. vježbenika kod Ravnateljstva šuma durdevačke imovne općine u Bjelovaru;

Mladen Mihelić, dnevničar zvaničnik za računskog vježbenika kod Ravnateljstva banovinskih šuma u Zagrebu;

Luka Tabin, za računskog vježbenika kod Ravnateljstva banovinskih šuma u Zagrebu;

Zora Varović, zvaničnik 22. grupe za akcristu 10. grupe kod Ravnateljstva banovinskih šuma u Zagrebu;

Ing. Drago Sulimanović, ovl. šum. inžinjer i dugogodišnji upravitelj šumarije dobra Biskupije Đakovo u Levanjskoj Varoši, postavljen je za tehničkog upravitelja šumskoimpregnacione uprave Električnog poduzeća banovine Hrvatske sa sjedištem u Zagrebu.

Premješteni su:

Ing. Ante Lovrić, šumarski viši pristav 7. grupe od Šumske uprave u Vravonini k Ravnateljstvu banovin. Šuma u Zagrebu;

Ing. Stjepan Francišković, šum. viši pristav 7. grupe od Ravnateljstva banov. Šuma u Zagrebu, k Odjelu za šumarstvo banske vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ing. Tomo Trović, šum. viši pristav 7. grupe od Šumske uprave u Fojnici, k Ravnateljstvu banovinskih Šuma u Mostaru;

Ing. Ferdinand Šulentić, šum. pristav I. kategorije II. stepena od banovinskog dobra Topolovac, za šum. pristava 8 grupe kod Ravnateljstva banovinskih Šuma u Vinkovcima;

Ing. Matija Helman, šum. nadzornik 5. grupe od Ravnateljstva Šuma gjurđevačke imovne općine u Bjelovaru, za šum. nadzornika u istom svojstvu kod Odjela za šumarstvo banske vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ing. Stjepan Nikšić, šum. nadzornik 4. grupe 2., stepena od Šumske uprave u Gospicu, za sreskog šumara iste grupe i stepena kod Sreskog načelstva u Gospicu;

Ing. Juraj Kosović, šum. vježbenik kod Sreskog načelstva u Gospicu, za vršioču dužnosti upravitelja Šumske uprave u Gospicu;

Ing. Mijo Kotarski, šum. vježbenik kod Sreskog načelstva u Vrbovskom, za šum. referenta kod Banovinskog dobra u Topolovcu;

Ing. Nikola Peršić, sreski šumar 5. grupe od Sreskog načelstva u Okučanima, za sreskog šumara iste grupe kod Sreskog načelstva u Daruvaru;

Ing. Vladislav Jelenčić, šum. nadzornik 5. grupe od Šumske uprave brodsko imovne općine u Slav. Brodu, u istom svojstvu kod Ravnateljstva Šuma brod. im. općine u Vinkovcima;

Ing. Dušan Jasić, šum. ravnatelj 4. grupe 1. stepena od Ravnateljstva Šuma slunjske imovne općine u Karlovcu, za šum. savjetnika u istom svojstvu kod Odjela za šumarstvo banske vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ing. Lavoslav Loger, šum. viši pristav 7. grupe od Ravnateljstva Šuma brodsko imovne općine u Vinkovcima za vršioču dužnosti ravnatelja Ravnateljstva Šuma slunjske imovne općine u Karlovcu;

Ing. Luka Snajder, sreski šumar 4. grupe 1. stepena od Sreskog načelstva u Velikoj Gorici, za šum. savjetnika u istom svojstvu kod Odjela za šumarstvo banske vlasti banovine Hrvatske u Zagrebu;

Ing. Stjepan Lulić, sreski šumar 7. grupe od Sreskog načelstva u Ivancu, u istom svojstvu kod Sreskog načelstva u Veliku Goricu;

Ing. Franjo Pavletić, šum. vježbenik kod Sreskog načelstva u Benkovcu, za šum. vježbenika kod Sreskog načelstva u Ivancu;

Ing. Božidar Jenić, šum. vježbenik kod Šumske uprave u Derventu, u istom svojstvu Sreskog načelstvu u Derventu;

Ing. Hilmija Dubravić, šum. pristav 8. grupe od Šumske uprave u Brčkom, za sreskog šumara u istom svojstvu kod Sreskog načelstva u Fojnici;

Ing. Eugen Frangeš, šum. viši pristav od Ravnateljstva Šuma križevačke imovne općine u Bjelovaru, za šum. višeg pristava u istom svojstvu kod Ravnateljstva Šuma gjurđevačke imovne općine u Bjelovaru;

Miće Bičanić, akcesista 10. grupe od Ravnateljstva banovinskih Šuma u Sušaku k Ravnateljstvu banov. Šuma u Vinkovce.

PROMJENE U SLUŽBI IZVAN BANOVINE HRVATSKE.

Unapredeni su:

Ing. Jurhar Franjo, za šum. savjetnika 5. grupe kod Sreskog načelstva u Kranju;

O san Dragutin, za pom. tehničkog manipulanta 8. grupe kod Šumske uprave u Beogradu;

Vasić D. Vukoman, za rač. kontrolora 7. grupe kod Direkcije šuma u Nišu.

Postavljeni su:

Durdjević M. Radoslav, za podšumara 3. klase 10. grupe kod Direkcije šuma u Nišu;

Ciril I. August, za podšumara 3. klase 10. grupe kod šumske uprave u Tesliću;

Djoković N. Vasa, za podšumara 3. klase 10. grupe kod Šumske uprave u Nevesinju;

Nesić S. Đorđe, za podšumara 3. klase 10. grupe kod Šum. uprave u Boljevcu;

Gilanjanović P. Vjekoslav, za pomoćnog tehničkog manipulanta 10. grupe kod Direkcije šuma u Sarajevu;

Stanišić D. Dušanka, za pristava ministarstva 8. grupe kod Odjeljenja za upravu državnih šuma Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu;

Ing. Stanojević M. Jovan, za šum. pristava 8. grupe kod Šumske uprave u Bićljinu;

Bosić V. Dušan, za pristava ministarstva 8. grupe kod Odelenja za upravu državnih šuma Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu.

Premješteni su:

Ing. Ružić Ante, viši šum. savetnik 4. grupe 1. stepena od Odelenja za vrhovni šum. nadzor Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu, k Odseku za šumarstvo Kraljevske banske uprave u Ljubljani;

Ing. Strancar Alojzije, viši savetnik 4. grupe 1. stepena Kraljevske banske uprave u Ljubljani za inspektora Ministarstva šuma 3. grupe 2. stepena kod Odelenja za vrhovni šumarski nadzor Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu;

Stanišić I. Dušanka, čin. pripravnik 8. grupe od Direkcije šuma u Banjaluci k Odelenju za upravu državnih šuma Min. šuma i rudnika u Beogradu;

Ing. Šlandler Joža, šum. savetnik 6. grupe od Direkcije šuma u Banjaluci k Odelenju za upravu državnih šuma u Beogradu k Direkciji šuma u Sarajevu;

Ing. Dujić V. Branko, viši šum. savetnik 4. grupe 2. stepena od Odelenja za upravu drž. šuma Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu k Direkciji šuma u Čačku;

Antić Miodrag, viši tehnički manipulant od Odelenja za upravu državnih šuma Ministarstva šuma i rudnika u Beogradu k Šumskoj upravi u Kraljevo;

Ing. Jovanović Ilija viši šum. pristav 7. grupe od Sreskog načelstva u Uroševcu k Odseku za šumarstvo Kraljevske banske uprave u Skoplju;

Ing. Denišlić Mustafa, viši šum. pristav 7. grupe od Sreskog načelstva u Trebinju k Otseku za šumarstvo Kraljevske ban. uprave u Sarajevu.

Penzionisani su:

Hanzlovska Antun, podšumar 1. klase 7. grupe kod Direkcije šuma u Ljubljani;

Ljubinković Ranko, viši tehnički nadzornik 6. grupe kod Direkcije šuma petrovaradinske imovne općine u Sremskoj Mitrovici.

KNJIŽEVNOST

RUPPERT V. SCHUHMACHER: DES REICHES HOFZAUN (OGRADA DRŽAVE) ili DER WALL IM SÜDOSTEN (BEDEM NA JUGOISTOKU).

Pod tim naslovom izšla je nedavno u knjižari L. Kirchler u Darmstadtu knjiga, koja bi prema svome naslovu trebala da neupućenima predoči povijest austrijske Vojne Krajine. Međutim, tko tu knjigu pročita, biti će u glavnom razočaran, jer izgleda, da je knjiga pisana za one, koji su u povijest Krajine dobro upućeni, a ne za one, koji bi se tek u nju pobliže uputiti htjeli. Ona je pisana više pjesnički, novinarskim stilom i prešnjeće mnogo toga, što bi njezin čitalac želio znati u svrhu, da taj nalaz usporedi sa sadržajem drugih starijih djela o istom predmetu.

Naše su neke novine tu knjigu poхvalile i preporučile, no mi ih u tome ne možemo slijediti, jer je n. pr. stara knjiga od Vanička: »Specialgeschichte der Militärgrenze« po našem mišljenju mnogo bolja za svakoga, koji se želi uputiti u taj predmet.

Schuhmacher spominje i Vanička, no za njegovu knjigu kaže, da je u mnogočem netačna, pogrešna i nejasna. U čemu bi se imale sastojati te netačnosti i pogreške on ne navada. Mi znamo, da je Vaniček svoju povijest crpio iz državnih arhiva i opširno ju sastavio kronološkim redom. Ima doduše po našem hrvatskom shvaćanju i u tom djelu pogrešaka baš takovih, kao što ih ima i u Schuhmacherovom. Vaniček je n. pr. naseljenike Pazarišta po našem hrvatskom shvaćanju pogrešno nazvao »katholische Serben« baš tako, kao što je i Sch. sve u Ugarsku i Srem naseljene Bunjevce kao i naše primorske Morovlahe priklopio srpskoj narodnosti. Jedan i drugi su bezdvojno pošli sa stanovišta, da je riječ Vlah istovjetna u značenju sa riječju Srbin, dočim mi znamo, da ta riječ predstavlja brdane, ponajviše potomke starih Ilira i Rumunja kao i pastirskim nomadskim životom u brdima živuće Hrvate (katoličke) i Srbe (pravoslavce). Dalmatinski otočani zovu sve dalmatinske Primorce, ma da među njima nema pravoslavnih, Vlasima (Morovlasi) a Vlasima zovu sami sebe i u talijanskoj Apuliji pred nekoliko stotina godina naseljeni Hrvati Primorci iz Dalmacije. Čar Dušan u svom zakoniku priznaje, da u njegovoј carevinu ima puno već prilično srbiziranih Vlaha, koji ali još uvijek govore svojim rumunjskim jezikom. Značenje riječi Vlah nije dakle točno ustanovljeno ni za same Rumunje, kao ni za Srbe ni Hrvate. Nije isključeno, da su to ime dobili naspě svi balkanski seljaci od trgovaca Grka po sjeveroafričkoj riječi: Felah = seljak, Ilira više nema, Rumunji su u svojoj državi Rumunji a srbizirani Rumunji su postali Srbi sa nazivom Cincari, dočim su pohrvaćeni Rumunji i hercegovački i dalmat. Brdani prozvani Bunjevcima. (Nije još razjašnjeno, da li po svojoj staroj postojbini oko rijeke Bune ili po tom, što su se u velike bavili pčelarstvom po rumunjskoj ili talijanskoj riječi bunja = košnica ili po tom, što svoje zgrade i crkve grade u pomanjkanju drvne grade i vapna od grezoga kamena u formi košnice. Neki drže, da su to ime možda dobili od Grka po riječi bounos = brda = brdani, Vaničkova omaška sa naseljenicima Pazarišta još se dade oprostiti. U ono doba naseljivanja nije bilo dostatno popova ni jednog ni drugog vjerozakona, nego se je u slučaju nužde uteklo uzrečici: »Ta jedan je Bog« i narod je kršten po najbližem popu bilo kojega vjerozakona. Fakat je, da je po prezimenima sudeć (Jovanović, Živković, Vlatković i dr.) bilo u Pazarištu osim Bunjevaca katolika (Balenović, Vrklijan, Lulić i t. d.)* dosta pravoslavaca Srba, koji su u pomanjkanju pravoslavnih sveštenika pokatoličeni i time s vremenom pohrvaćeni.

* Ime Vrklijan nalazimo redovno napisano sa Werklein, što je skroz krivo. Ime Vrklijan nije njemačkog porijekla, već potiče od bunjevačkog imena Frkljanović, koje je u uskim rubrikama vojničkih popisa pretvoreno u Frkljan i po lički izgovarano a kasnije i pisano Vrklijan.

Zamjeriti moramo Schuhmacheru njegov šovinistički način pisanja u njemačkom duhu. On dobro nabraja, da su razni Nijemci generali i grofovi kao Herberstein, Rabata, Mercy, Cordua, Stubenberg, Khewenhüller i dr. te razne druge njemačke komisije izradili mnogobrojne tzv. »Systeme« za organizaciju Vojne Krajine, ali ne spominje, da su svi ti »Systemi« bili manjkavi sve dok nije izšao Temeljni zakon za Vojnu Krajинu od god. 1807. Taj je zakon konačno zadovoljio i Schuhmacher šovinistički kao s neba u rebra kliče, da je to rezultat (uspjeh) njemačkoga duha, t.j. njemačkoga mozga! A kako je nastao taj zakon? On sam kaže, da je nadvojvoda Karlo osobno sastavio pitanja, na koja su uprave pojedinih dijelova Krajine trebale da odgovore i dadu svoje mišljenje i predloge. Svi su podatci prema tome za sastav tog zakona došli iz same Krajine, dakle iz duše Krajišnika, pa kako se onda može taj zakon nazvati rezultatom njemačkoga mozga! A gdje je bio taj njemački mozak sastaviteljima Nijemcima tolikih prijašnjih nevaljanih krajiških »sistema«? Zar je Nijemcima tek g. 1807. Bog prosvjetlio pamet? On ne spominje ni junaštva Jurišića, ni Zrinjskoga pa ni Jana Sobeskoga ni ostale austrijske narode, koji su Turke gonili, već šovinistički kliče »kako je njemačka metla izmela Turke iz austrijske carvine«.

U početku svoje knjige spominje Sch. poput Šišića, kako su razni azlijski narodi nastojali da prodru na Balkan, ali su ih balkanski Krajišnici suzbili. Prve narode za dobe seobe naroda nadmudrili su Bizantinci na taj način, što su im dali zemljište za nastambu a povjerili im ujedno obranu granice. Slično su postupili prije njih Rimljani a kasnije Nijemci u sjevernim krajevinama.

Austrijska Vojna Krajina proti Turcima izkristalizirala se je tek s vremenom. Vrhunac njezine organizacije postignut je tek zakonima Gränitzrechte iz 1754., temeljnim Krajiškim zakonom od god. 1807. i konačno 1850. Ovaj je sadržaj dovoljno poznat iz Šišićeve i dr. povijesti a sadržaj zakona iz samih zakona, koji se mogu dobiti u boljim bibliotekama.

Bitnost V. K. sastojala se je u tome, što su prebjegi iz Bosne i drugih zemalja naseljeni u Krajini pod uvjetom, da brane zemlju a za nagradu dobivaju u posjed zemlju kao neku vrst lena. Od poreza su oprošteni a zapovjedaju im njihovi knezovi. To se je s vremenom izvrsglo, otpali su knezovi a bogme se je plaćala i zemljarina, od koje su bili u početku oprošteni.

Interesantno je u toj knjizi to, da pisac upozorava, kako se je od Krajine nameravalo načiniti neku vrst Marke kao što su bile carske nasljedne zemlje Štajerska, Kranjska i Koruška, a interesantno je i to, da se je mislilo u Krajinu naseliti njemačke vitezove, na što ovi nisu pristali.

Iz povijesti je poznato, da su njemački krstaški vitezovi odgajani da idu na križarske vojne, ali su oni iznenada navalili na istok i sasjekli тамо se nalazeće nepripravne Slavene, Pruse, Litavce itd., a nisu nikada otišli da oslobođaju Sv. grob. Kad su ih pozvali, da odu u Krajinu i da ju brane, oni su »junački« odgovorili: Mi neidemo u klopku (mišolovku)!

Priznati se mora, da pisac u velike hvali vjernost graničara prema svome caru i njihovu hrabrost. Naročito ističe, da su se oni pokazali vrijedni i onda, kada su se borili pod Jelačićem protiv Madara itd. a da su plodove njihovi krvib pobraći drugi!

On time sigurno aludira na to, da su Madari za svoje rebelstvo dobili dualizam a Hrvati za svoju vjernost kruti apsolutizam (diktaturu).

Za tu njegovu istinsku konstataciju neka mu bude čast i hvala.

Interesantno je, što se Sch. priklanja mišljenju, da su graničari vazda zazirali od spajanja Krajine sa materom zemljom Hrvatskom i bunili se protiv uvođenja civilne uprave u Krajini. Mi znademo, a to se je konačno pokazalo i ispravnim, da su se oni branili od civilne uprave radi toga, jer su im s tom upravom htjeli nametnuti nove terete: ukonacičivanje regularne vojske, plaćanje zemljarine i t. d. a protiv pripojenja

materi zemlji bunili su se, jer su ih na to poticali časnici-upravnici, koji su se bojali — redukcije.

Konačno se je pisac dotakao i Versaillesa i pitanja Židova, koji su se poslije dokinuća Krajine u njoi raširili i počeli ju isisavati. Graničaru je svejedno, da li ga isisava Židov ili Nijemac. Graničar nije bio graničar radi sebe, nego su ga takovim načinili Nijemci radi sebe a sada se u zvijezde kuje ta njemačka tvorevina kao da je ona bila stvorena radi Granice i graničara.

Inače nismo našli u toj knjizi ništa osobitoga, što nam ne bi bilo odavna poznato.

Smatrali smo za potrebno, da se na nju opširnije osvrnemo, jer je predmet, koji je za našu noviju povjest a i za nas šumare zbog postanka imovnih općina od velike važnosti, u njoj dosta mršavo prikazan.

B. K.

PREGLED ČASOPISA

Zeitschrift für Weltforstwirtschaft Bd VII., 1939/40. — Dr. A. Hofmann: Pinus Brutia Ten, s. 3-20. — G. Molcsány: Die Forstwirtschaft des heutigen Ungarn (O šumarstvu Madarske prema stanju koncem 1939. g.), s. 126-132. — K. Kaán: Naturschutz (O zaštiti prirode u Madarskoj), s. 141-150. — Z. Fekete: Geschichte und Stand der Forsteinrichtung in Ungarn (O uređivanju šuma u Madarskoj nekada i sada), s. 151-154. — Z. Fekete: Die ungarischen Ertragstafeln (O madar. prihodnim tablicama), s. 155-162. — G. Roth: Das Jagdwesen in Ungarn (O lovstvu u Madarskoj), s. 163-174. — G. Roth: Das forstl. Forschungswesen in Ungarn (O šum. istraživanjima u Madarskoj), s. 175-190. — W. Schmidt-Colinet: Über Ungarns zurückgekehrte Waldgebiete (O šumama u pokrajinama pripojenim Madarskoj 1938. i 1939. g.), s. 203-216. — Ödon v. Paszthóry: Waldanlagen in Ungarn (O šum-kulturama u Madarskoj), s. 217-227. — Dr. P. Magyar: Aus pflanzensoziol. Beziehungen des ungar. Waldbaus (Biljnosociološki odnosi uzgajanja šuma u Madarskoj), s. 228-241. — Dr. Z. Mihályi: Das forstl. Unterrichtswesen in Ungarn (O šum. nastavi u Madarskoj), s. 242-254. — Dr. S. von Ajtai: Über die forstl. Administration Ungarns (O šum. administraciji u Madarskoj), s. 255-268. — G. Nutt: Aus der Entwicklung der franz. Forstwirtschaft (O razvitku francuskog šumarstva), s. 309-342. — Dr. F. Hesse: Die Wälder des europ.-afrikanischen Grossraumes (O evropskim i afričkim šumama), s. 385-458. — Dr. W. Juhghans: Die Lage der Holzwirtschaft Belgiens und der Niederlande unter Kriegsverhältnissen (O drvnogospodarskim problemima Belgije i Nizozemske povodom sadanjeg rata), s. 509-566. — Dr. A. Ebner: Grundlagen der Holzbeförderung (O smjernicama racionalne otpreme drva), s. 595-631. — Dr. H. Graser: Zum Problem nachhaltiger Produktionssteigerung im Kulturwald der Zukunft (O problemima trajnog povećavanja producije drva u budućnosti), s. 667-698. — Dr. Köstler: Die Internationale Forstzentrale (Internacionalna šum. centrala), s. 751-759. — Dr. I. C. Demetrescu: Naturschutzbestrebungen in Rumänien (O smjernicama zaštite prirode u Rumunjskoj), s. 760-769. — Dr. P. Vageler: De Vegetationszonen Zentralbrasiliens (O vegetacijskim zonama centralne Brazilije), s. 813-854.

F. Grünwoldt: Internationale Titelsammlung. Verlag J. Neumann, Neudamm.

Forstliche Rundschau objavljuje sve važnije radove iz područja čitavog svijeta i to iz raznih grana šumarske nauke i šumsko-drvarske industrije. Da bi se pružio što bolji pregled o velikom mnoštvu publike, koje izlaze diljem svijeta iz raznih grana šumarstva i drvene industrije, izdaje Forstliche Rundschau od 1937. god. posebne priloge, u kojima su pregledno svrstani naslovi pojedinih publikacija, izišlih bilo kao posebne edicije ili u raznim stručnim časopisima. Ti prilози izdaju se pod gore navedenim naslovom.

Materijal je u spomenutim prilozima razvrstan po skupinama: općenito o šumarstvu, prirodnji osnovi šuma, gospodarstva, uzgajanje šuma, šumsko gospodarstvo, računanje vrijednosti šuma, uprava šuma, šumarska politika i dr. Unutar svake skupine razlučeni su članci po pojedinim državama. Kod svake publikacije naveden je autor, originalni naslov te naslov preveden na njemački jezik, zatim kratice časopisa i mjesto, gdje je radnja štampana. Publikacije su popisane rednim brojem. Pitanje snaalaženja vrlo je dobro riješeno. Tome znatno ide u prilog stvarni registar na koncu pojedinog sveska. Radovi, koji zasijecaju u više struka, registrirani su kod svake takve struke. Do sada su izišli:

Internationale Titelsammlung für das Jahr 1937, 272 str. Tu je popisano 6157 naslova raznih šumarskih publikacija iz čitavog svijeta, koje su štampane u 1937. godini.

Internationale Titelsammlung für das Jahr 1938, I Halbjahr, 164 str. Na 154 stranici popisano je 4096 stručnih radova iz 1938. god., a na kraju je dodan opširan stvarni registar.

Internationale Titelsammlung für das Jahr 1938, II Halbjahr, 194 str. Na 158 stranici popisano je 3380 stručnih radova iz 1938 god. Zatim su pregledno svrstani ovdje upotrijebljeni časopisi sa njihovim adresama i konačno opsežan stvarni registar.

Lesnicka prace, 1935. — Ing. Kalandra i Dr. Pfeiffer: Přispěvek ke studiu graphiosy na jilmoch (Prilog studiju grafioze na břístech), s. 1 — Ing. Jacentkovský: Ecceptogaster ensifer, s. 18 — J. Klika: Přirozené lesní oblasti v ČSR. (Područja autohtonih šuma u ČSR), s. 81 — Dr. A. Němec: Pokusy o působení zel. hnojení na vznášené sazenice (Pokusi o uplivu zelenog gnojenja na rastenje sadnic u šum. rasadnicima), s. 85 — J. Růžička: Zkušenosti ziskané při zalesňování rozsáhlých ploch holožirových a polomových (O pošum. čistih sječinu te plješiná nastalih snjegolomima i vjetrolomima), s. 103 — Dr. Korusný: O praktické použitelnosti hmotových tabulek (O praktičnoj upotrebi tablica dřevních masa), s. 119 — B. Černý: Nový praktický způsob sječ v lesních školkách (Novi način sjetve u šum. rasadnicima), s. 155 — Dr. Polanský: Glosy z tvorby a pěstění lesa (O uslovima šum. produkce i njenih sastojina), s. 167 — B. Vincent: Nová konstrukce světlometru (Nova konstrukcija fotometra), s. 190 — Dr. Leporský: Význam některých dendrometrických studií pro pěstění lesa (O važnosti nekajih dendrometrijskih studija za uzgoj šuma), s. 213 — Ing. Jordan: Ztráty na hodnotě u porostu smrkových v důsledku lesního poláření (O umanjenoj vrijednosti smrekovih sastojina uzgojenih nakon šum.-poli. gospodarenja), s. 227 — Dr. Korusný: Život normálního porostu ve vzorcích (Život normalne sastojine prikazan formulama), s. 289 — Dr. Žabka: Dendroligické poznámky o lípě a jejím geografickém rozšíření (Geografske bilješke o lipama i njihovom rasprostranjenju) s. 338 — Růžička: Praktický význam listnáčů pro naš les (Praktička važnost listača za šumu), s. 344 — Dr. Wilde: Lesy na severu Spoj. Států Amerických (Šume na sjeveru U. S. A.), s. 373 — Dr. Polanský: Pěstování rostlin tříslovinných (O uzgoju bilina sposobních za taninskou industriju), s. 413 — Dr. Němec: Přispěvek k seznámení chemismu t. zv. karenčních zjevů (O karenčiji kod bora), s. 442 — Jacentkovský: Přispěvek k poznání kuklic (Tachinidae), s. 541 — Domín: Fraxinus excelsior L., s. 477 — Texel: Nový způsob vypočtu přírůstu (Novi način izračunavanja prirasta), s. 491 — Dr. Klečka: Směrnice pro zlepšování lesních luk (O smjernicama poboljšavanja šumskih travnjaka), s. 541.

1936 — Svoboda: O systematické hodnotě kůry našich dřevin, zejména o kůře smrku a jejich mutacích (O sistematskoy vrijednosti kore šumi. drveća, a napose smreke i njenih mutacija), s. 1 — Dr. Žabka: Přispěvek o dalších tříslovinných dřevinach (Dopuna k članku dr. Polanský-a u L. P. 1935, str. 413), s. 21 — Dr. Smolik: Degradace e regradace lesních půd (O degradaciji i poboljšanju šum-

skih tala), s. 26 — J. Kašparec : Početní kontrola výrobního postupu v pilařském závodě (O računskoj kontroli rada na pilanama), s. 32 i 96 — Dr. R. Ille : Snížení hořlavosti dřeva chemickými prostředky (O smanjenju upaljivosti drva kemickim sredstvima) s. 73 — Ing. Veselý : Dřevo jako hmota na stavbu cest a silnic (Drvo kao materijal za gradnju cesta i putova), s. 87. — B. Vincent : Přispěvek k lesnické typologii s hlediska floristického (O šumskej tipologiji s florističkog gledišta), s. 137 — Kasal : Studie k daňové otázce v lesním hospodářství (Studija o oporezivanju šuma), s. 180 — Dr. Polansky : Výhova a obnova lesů ve schematických obrazech (O sastavu i obnovi šuma prikazano shematski), s. 200 — B. Polansky : »Feistmantelova zahrada« (»Feistmantelov vrt« kao uzorak preborne šume po Biolleyu), s. 233 — Růžička : Jedle chřadne ze zimního namrzání! (O propadanju jele zbog jakih studen), s. 257 — Ing. Jacentkovský : Oekologická studija lesnih kuklic (Ekološka studija tahnida), s. 339 — Ing. Klemes : Kolik semen obsahuje žalud? (O gradi žira), s. 348 — Zpráva o činnosti státního lesnického výzkumnictví v republice Československé za rok 1935 (Izvještaj o radu zavoda za šumska istraživanja u ČSR 1935 g.), s. 373 — Frič : Jak byla výchova porestní prováděna v praxi (O provedbi uzgojnih mjer u praksi), s. 402 — Dr. Žabka : O významu některých cizokrajních listnáčů pro letecký průmysl (O važnosti nekterých stranih listáča za gradnju aviona), s. 523 — Ing. Veselý : Užití dřeva v letectví (O upotrebji drva kod gradnje aviona), s. 528 — Sigmond : Úvaha o významu stanovištního popisu pro lesní hospodářství (O važnosti opisa staništa u šum. gospodarstvu), s. 625 — Dr. Weingartl : Podstata spravovády v lesnictví (Nauka o šum. gospodarstvu i njeni značenje za praksu), s. 632 — Dr. Korf : O některých spůsobech výpočtu normální zásoby (O nekim metodama izračunavanja normalne drvene zalihe), s. 650.

1937 — Dr. Mařan : Přispěvek k poznání půdních profilů (Prilog k poznávanju podzolastih tala), s. 1 — B. Polanský : Glosy z pěstní a tvorby lesa (Bilješke iz uzbajanja šuma. O korijenju šumskog drveća i njegovoј funkciji u tlu), s. 26 — Dr. Šrog : O vysoušení dřeva na stojato za účelem zvýšení jeho trvanlivosti (O podbježljivanju stabala u cilju dizanja trajnosti tehničkog drva), s. 53 — Ing. Růžička : Problém korovnic na jedli (Dreyfusia Nüsslini na jeli), s. 123 — Dr. Matějů : O významu prostorové polohy kmenů pro měření dendrometricka (O greškama kod izmire stabilnih visina za dendrometrijske svrhe), s. 145 — Ing. Kolubajiv : Poznámky k biologii mnišky a jejich hlavních hmyzích parazitů (O biologiji smrekova přelca i njegovim glavnim parazitima), s. 169 — Dr. Matějů : Přispěvek ku geometrickému vyrovnaní místních trigonometrických sítí (Prilog geometrijskom izjednačenju lokalne trigonometričke mreže), s. 226 — Dr. Sillingr i dr. Petru : Stanovení nitrifikaci schopnosti lesních půd rozborem podrostu (Odredivanje stepena nitrifikacije šumskih tala pomoću analize prizemne flore), s. 249 — Ing. Artner : Náš dřevař a jeho význam pro hospodářství lesní, lidskou společnost a stát (O šum. radnicima gledom na šum. gospodarstvo, ljudsko društvo i državu), s. 277 — Dr. Svoboda : Z biologie jeřábu (Sorbus aucuparis ssp. glabra), s. 337 — Texem : Svetlostni prirust (O prirastu drva uz povećani priliv svjetla), s. 358 — Dr. Tichy i Ing. Polanský : Použití leteckých snímků lesníkem (O snimanju iz zraka u šumarstvu), s. 367 — K. Domin : Nový jasan ze Slovenska (Fraxinus Ptačovský m. u Slovačkoj), s. 409 — Říha : Soudobé úvahy o lese (O obnovi i njezi šum. sastojina), s. 411 — Dr. Matějů : O významu a využití letecké fotografie v lesnictví (O važnosti fotografiranja iz zraka za šumarstvo), s. 469 — Zpráva o činnosti státního lesnického výzkumnictví v ČSR za 1936 (Izvještaj o radu zavoda za šum. istraživanja u ČSR u 1936), s. 487 — K. Domán : Nový celolistý dub ze západního Slovenska (Quercus sessilis Ehrh. var Schidleyana i dr. u zap. Slovačkoj), s. 513 — Dr. Folk : Výroba umělých vláken ze dřeva (O izradi umjetnog vlakna iz drva), s. 525.

1938 — Dr. Klika : O našem horském muku (*Sorbus chamaemespilus*), s. 33
Dr. Matějů : Několik praktických poznámek o měření dvojobrazovým dálkoměrem
fy Kern-Aarau v lese (Neka opažanja o mjerenu Kernovim kontaktnim tahimetrom
u šumi), s. 58 — Ing. Stelzig : O bříze karpatské (*Betula carpatica*), s. 97 — Dr.
Hlčle : Ochrana bukového dřeva po kaceni (Povećanje trajnosti bukovine impregni-
ranjem), s. 114 i 174 — Ing. Sloboda : Letecká polygonizácia v lesníkej praxi (O
fotogrametriji u šumarstvu), s. 121 — Dr. Mařan : Vliv vrstvení v profilu na úro-
dnost lesních půd (Utjecaj nepovoljnih slojeva na produktivnost šum. tla), s. 161 —
G. Vincent : Proč naše modřinová semena špatně klíčí? (Zašto sjeme ariša iz ČSR
slabo klije?), s. 188 — Dr. Němec : Vliv vápnění na vzrůst sazenic smrků (O uplivu
vapnenog gnojenja na rast smrekovih biljaka u šumskim rasadnicima), s. 209 —
Růžička : Uzavření půdního povrchu je nejčastěji přičinou poklesu plodivosti
lesní půdy! (O utjecaju grade površinskog sloja šum. tla na kvalitetu šum. sastojine),
s. 273 — Dr. Leporský : Metody vzorníkové ve světle teorie statistického šetření
(O metodí primjernih stabala), s. 291 — Ing. Derer : Lesní robotnici (O šumskim
radnicima), s. 302 — Kolubajiv : Příspěvek k biologii pilatky ryšavé (O biologiji
Lophirus rufus), s. 325 — Ing. Rosenfeld : Nutnost oklestování (O potrebi pot-
kresivanja), s. 348 — Dr. Němec : Další příspěvek k seznámení karenčních zjevů (Još
o pojavi karenčije kod borovih biljaka), s. 388 — Zpráva o činnosti štatního lesní-
ckého výzkumnictví v ČSR za 1937 (Izvještaj o radu zavoda za šum. istraživanja u
ČSR za 1937), s. 545 — Ing. Růžička : Murrayovka (*Pinus Murrayana*) s. 646.

1939 — G. Vincent : Jak usměrňit pěstební zásahy v lesích Česko-Slovenska?
(Šumarsko-uzgojne smjernice u ČSR), s. 1 — Ing. Mezera : O rozšíření šiškových
forem smrků u ČSR (O rasprostranjenju forma smreke u ČSR), s. 35 — Ambros :
Mravenci (O šum. mravima), s. 60 — Dr. Weingartl : Hlavní nářadi dřevorubce
(O najavažnijem orudu za obaranje stabala), s. 81 — Dr. Žabka : *Pinus nigra* Arn.,
její variety a lesnický význam (O crnom boru, njegovim varijetetama i šumsko-go-
spodarskoj važnosti), s. 117 — J. Růžička : Vejmutovka (Borovac), s. 146 — Dr.
Němec : Vliv hnojení kompostem na vzrůst sazenic smrků v lesních školkách (O
uplivu gnjenja kompostom na rast smrekovih biljaka u šum. rasadnicima), s. 148 —
K. Domín : Čiličník odvislý (*Laburnum anagyroides* Medic.), s. 157 — Dr. Polanský :
Príspevky k plánovaniu v pestovaní lesov (O organizácii valjané šum.
produkcie, speciálno gledom na pomladívanje i na uzgoj sadnice u rasadnicima), s.
201 — Ing. J. Konšel : Lesní tvorba v ceně půdy (O prirodnoj produktivnoj sposo-
bnosti kao faktoru za procjenu tla), s. 233 — Kolubajiv : Příspěvek k biologii pi-
latek smrkových (Prilog k biologiji smrekovih osica), s. 317 — Dr. V. Korf : Příspě-
vek k matematické definici vzrůstového zákona hmot lesních porostů (O matemat-
skom definiranju rastenja drvnih masa u šum. sastojinama), s. 339 — Dr. R. Spazier :
Jádro a běl borovice (O srži i bijeli običnog bora), s. 380 — Dr. A. Tichý :
Geometrické vyrovnaní centrální sítě s přebytečnou úhlopříčnou (Geometrijsko izra-
vnavanje centralne mreže pomoću diagonala), s. 413 — Dr. Matějů : Zkracování
závesu olovnice (O skraćivanju viska), s. 440 — Dr. Korsuň : Vzorec Šustovův
(O Šustovovoj formuli za kubicitiranje čitavih stabala), s. 444 — Ing. Polanský :
Hospodářství výběrné a jeho využití u nás (O prebornom gospodarenju), s. 475 — Dr.
Žabka : O názvosloví topolů za stanoviska taksonomického a genetického (O nomen-
klaturi topola sa taksonomičkog i genetičkog gledišta), s. 590 — Douda : Upotře-
bení dřeva v říčním lodařství (O upotrebi drva za gradnju riječnih brodova), s. 591.

1940 — Dr. B. Mařan : Použití moderních pedofyzikálních metod v lesnictví
(O modernim pedofizikalnim metodama u šumarstvu), s. 1 — Dr. F. Korsuň : Pro-
cento kůry a větví u smrků (Procenat kore i granja kod smreke), s. 23 — Ing. K.
Šrogel : Fisiologicke základy vzrůstu lesního porostu (O priraščivanju sastojine sa
fiziološkog gledišta), s. 31 — Dr. A. Leporský : K otázce vyhotovení soustavy

nových výnosových, hmotových a sortimentačních tabulek (O novim prihodnim, drvnogromadnim i sortimentskim tablicama), s. 82 — K. Domian: O proměnlivosti tisu (O variacijama tise), s. 117, 246, 293 — Dr. F. Snajdar: Analyse vzorce Texlova se zřetelem na stanovení výše hmotového etátu předmýtní a mýtní těžby a jeho hospodařské důsledky (Analiza Texelove formule u vezi sa odredivanjem drvne mase meduprihoda i sječivnog prihoda), s. 168 — G. Vincent: Lze pěstebními zásahy podpořit plodnost lesních dřevin? (O mogućnosti pospišenja rodnosti šumskog drveća šumskim mjerama), s. 221 — Dr. A. Tichý: Přispěvek k vyčislování tachymetrických vzorků pro nitkové tachymetry (O pojednostavljenu tahimetrijskih formula za nitni tahimetar), s. 318 — P. Svoboda: Křízenci lesních dřevin a cesty k jejich využití (O križancima šumskog drveća i njihovoj važnosti u Šumarstvu), s. 373 — G. Vincent: Jak zalesnit holiny po sněhových polomech? (O pošumljenju plješina nastalih snjegolomima), s. 408 — Dr. F. Korsuň: České hmotové a sortimentační tabulky (O českém drvnogromadnim i sortimentskim tablicama), s. 446 — Dr. B. Mařan: Spotřeba živin lesní buření (Koliko hranića crpe korov iz šumskog tla?), s. 469 — Ing. Obalil: Přispěvek k zjištění kvanta odpadu odkornění rovnáho dříví a jeho vlivu na faktor (O odredivanju količine otpadaka kod okoranog i složenog drva), s. 487 — Dr. J. Kratochvíl: Das Eichhörchen als Schädling des jungen Kiefernwaldes (Vjeverica kao štetočina u mladim borovim šumama), s. 536 — Ing. K. Kostroň: Stav evropského bobra (O dabru u zapad. Bijeloj Rusiji), s. 550 — Ing. J. Frič: Jak jest možno hospodařiti v malém lese (Kako treba gospodariti u maloj šumi), s. 558 — Dr. A. Tichý: Jednoduché diagramy na redukci vzdálenosti a výpočet výšek pro nitkové tachymetry (O grafičkim tablicama za redukciju dužinu i izračunavanje visina kod nitnih tahimetara), s. 575.

Dr. M. Anić

RAZNO

RAVNATELJSTVO BANOVINSKIH ŠUMA — SUŠAK

USPJEH DRAŽBE

u vlastitoj režiji izradenog materijala, održane dne 22. veljače 1941 godine kod ravnateljstva banovinskih šuma Sušak

Šumska uprava	Vrst drveta	trupci	gorivo	Isklična cijena	Dostalna cijena	Udaljenost do željezničke stanice
		m ³	prm	D i n a r a		
Mrkopalj	jela	1.100	—	216.000.—	327.100.	24 km.

USPJEH DRAŽBE

u vlastitoj režiji izrađenog materijala održane 3. ožujka 1941. godine kod ravnateljstva banovinskih šuma u Sušaku.

Šumska uprava	Vrst drvra	Trupci	Gorivo	Isklična cijena	Dostalna svota	Udaljenost do željez. stанице
		m ³	prm	Dinara	Dinara	Km
Ravna Gora	jela	3.400	—	408.000.—	472.600.—	22—25

Sušak dne 4. ožujka 1941. god.

Ravnateljstvo banovinskih šuma — Sušak.

UKIDANJE IZVOZNE CARINE NA DASKE, ŠTAFLE, ŽIOKE I LETVE

Ministarski savet na sednici svojoj od 18. januara 1941. na predlog Ministra finansija a na osnovu čl. 15 Predloga zakona o opštoj carinskoj tarifi, rešio je:

Da se na robu iz br. 24 tač. 2 v i g izvozne tarife Predloga zakona o opštoj carinskoj tarifi ukine izvozna carina, s tim da tač. 2 v i g glase:

Broj tarife	Naimenovanje	Carina Din od 100 kg
24	2v) daske, štaflle, žioke, letve:	
	a) od četinara	slobodno
	b) od ostalog drveta	slobodno
	2g) ostalo	slobodno

Ovo rešenje stupa na snagu na dan obnarodovanja u »Službenim novinama«.

M. s. br. 137
18. januara 1941. godine
u Beogradu

Pretsednik Ministarskog saveta i zastupnik Ministra unutrašnjih poslova,

Dragiša Cvetković s. r.

Potpredsednik Ministarskog saveta,
Vl. Maček s. r.

(Slijede potpis ostalih gg. ministara)

Napomena: — Rješenje je objavljeno u br. 33-XVI »Službenih novina« od 12. veljače 1941. godine.

(Narodne novine od 22. II. 1941. broj 44)

Službena tečajnica zagrebačke burze

od 12. ožujka 1941.

V r s t a d r v a	Din		Napomena	
	od	do		
Drvo				
Hrastovina				
Cijena po m ³				
Trupci	I. vrste	700	900	
" " "	II. " " " " "	300	450	
" " "	III. " " " " "	150	200	
Ispiljeni polovnjaci	za opлату (furnire)	2000	3000	
Kladarke	I. vrste (Wainscoat-Logs)	3500	4000	
Neokrajčane piljenice	I. " (Boules)	1400	2000	
Okradjčane piljenice Blistače (Quar')	I. vrste 1.— na više	1300	1700	
	II. " 1.— boćnice (Sur dosse)	1700	2000	
	I. vrste	1400	1700	
Listovi (Feuilleta) 2 m	blističe (Quartier)	1400	1800	
	II. " " " " "	1200	1500	
	II. " " " " "	1800	2500	
	boćnice (Sur dosse) I. vrste	1500	2000	
	II. " " " " "	1600	2000	
Popruge (frizi)	I. vrsti 25—95 cm 4—6 cm	1400	1700	
	I. " 25—95 " 7—12 " " " " "	1300	1500	
	I. " blistače 1.00 m i više	1500	1700	
	7—13 cm	1600	1900	
	I. vrsti boćnice 1.00 m i više	1700	2000	
	7—18 cm	1500	1700	
Četvrtiče (Chevrone)	od 50 cm dulj. na više	1200	1600	
Grede (kvadrati)	25/25 cm	900	1100	
Francuska dužica	1000 kom. 36/I. 4—6 M	3800	5000	
Bačvarška roba	I. vrste od br. 1½—3½	60	100	
	II. " " " " " 4 na više	60	80	
Bukovina				
Trupci	I. vrste	300	400	
Okradjčane piljenice	I. " (parene)	1000	1200	
Neokrajčane piljenice	I. " (neparene)	900	1100	
Okradjčane piljenice	I. " (neparene)	900	1100	
Neokrajčane piljenice	I. " (parene)	800	1000	
Popruge (frizi)	I. " (parene)	500	750	
Javorovi trupci	I. " " " " "	550	700	
Jasenovi " " " " "	I. " " " " "	1000	1500	
Brijestovi " " " " "	I. " " " " "	300	500	
Grabovi " " " " "	I. " " " " "	300	500	
M e k o d r v o :	Merkantilna tesana grada	500	550	
Piljeno koničasto drvo	I.—III. probirak	650	750	
Piljeno paralelno drvo	I.—III. "	850	1000	
Cijena po komadu:				
Hrastovi brz. stupovi	7 m dugi	—	—	
	8 " " " " "	—	—	
	10 " " " " "	—	—	
Hrastovi želj. pragovi	270 cm 18/26 cm	—	—	
	250 " 15/25 "	—	—	
	220 " 14/20 "	—	—	
	180 " 18/18 "	—	—	
Bukovi željez. pragovi	250 " 15/22 "	—	—	
Hrastova skretnička grada po m ²	—	—	—	
Gorivo drvo Cijena po 10.000 kg:				
Bukove cjepanicice	I. vrste sa do 15 % oblica	—	2268	
" sjedjenice	(Hackprügel)	—	1854	
Hrast. cjepanicice	sa do 15 % oblica	—	2106	
" sjedjenice	—	1710	
D r v e n i u g a l j	bukovi	14000	17000	
	hrastovi	13000	15000	
			par. vag. Novska	
			par. vag. Novska	
			(Uredovno određene cijene)	

OGLASI

Broj: 4148-1941.

OGLAS DRAŽBE

hrastovih i brijestovih stabala.

Na temelju drvosječnog prijedloga za god. 1940/41. kao i rješenja Pariske Vlasti banovine Hrvatske odjela za šumarstvo u Zagrebu od 30. listopada 1940. br. 29.892-V-1940. i od 26. veljače 1941. br. 5.155-V-1941.. prodavati će se na dan 20. ožujka 1941. god. u 10 sati prije podne kod ravnateljstva šuma Brodske imovne općine u Vinkovcima suha hrastova i brijestova stabla kako slijedi:

1. U sječini Mačva - Topola, šumske uprave Vinkovci, 909 suhih hrastovih i 49 suhih brijestovih stabala sa procijenjenom tehničkom drvnom masom za prodaju od 418 m³ hrastovine i 36 m³ brijestovine. Isklična cijena 128.747 din. Za imovnu općinu ima se izraditi 730 prm. ogrjevnih drva. Udaljenost od najbliže željezničke postaje 8 km.

2. U sječini Lušćić šumske uprave Černa, 39 suhih hrastovih stabala sa procijenjenom tehničkom drvnom masom za prodaju od 35 m³. Isklična cijena 8.743 Din. Za imovnu općinu ima se izraditi 40 prm. ogrjeva. Udaljenost od najbliže željezničke postaje 5 km. Brojevi stabala 71—109.

Opći dražbeni uvjeti vrijede oni iz Oglasa dražbe hrastovih, brijestovih i jasenovih stabala od 17. siječnja 1941. br. 1.175-1941. osim toč. 7. i 8., koje sasvim otpadaju dok se toč. 6. mijenja ovako: »Kupoprodajni ugovor važi do 31. ţujka 1942. Sječa, izrada i izvoz smiju se vršiti tokom cijelog vremena važenja ugovora.«

Vinkovci, 3. ožujka 1941.

**RAVNATELJSTVO ŠUMA
BRODSKE IMOVNE OPĆINE.**

Broj: 3983-1941.

OGLAS DRAŽBE

Dana 1 travnja 1941 godine u 11 sati prije podne provadati će se kod ravnateljstva banovinskih šuma u Vinkovcima putem pismene dražbe slijedeći u vlastitoj režiji izrađeni materijal:

Skupine broj	Šumska uprava	Stovarište	Vrst drva	Sortimenat	Količina komada	Iskličena cijena		Opaska
						po komadu	Cijele skupine	
						po m ³	Din	
1.	Derventa	Bos. Kobaš	H r a s t	pragovi: 2.60—16/26	856	67		Franko stovarište Bos. Kobaš, koje je udaljeno od obale Save cca 250 m.
				" 2.50—15/27	161	62		
				" 2.50—14/25	1078	57		
				" 2.30—14/22	2507	35		
				" 2.30—14/20	398	32	220.261	
2.	"	"	"	trupci	200.60	400	80.240	—

Pobliži uvjeti mogu se vidjeti kod ravnateljstva banovinskih šuma u Vinkovcima i kod banovinske šumske uprave u Derventi.

RAVNATELJSTVO BANOVINSKIH ŠUMA.

Urednik ing. Petar Prpić. — Izdalo Hrvatsko šumarsko društvo u Zagrebu,
Vukotinovićeva ulica 2. — Tisak Narodne tiskare, Zagreb, Kaptol 27. — Za
tiskaru odgovara Rudolf Vedo, Zagreb, Kaptol 27.

- c) način otpreme, da li željeznicom, brodom ili teretnjakom,
- d) ime, prezime (naslov) i prebivalište pošiljača,
- e) utovarna postaja ili mjesto,
- f) ime, prezime (naslov) i prebivalište primaoca,
- g) odredišna postaja ili mjesto i
- h) ime, prezime (naslov) i prebivalište moljoca, čije je vlasništvo ogrjevno drvo, koje se otprema.

2.) Molba za izdanje otpremne dozvole šalje se izravno Središnjici za ogrjev, Zagreb, Radišina ulica 1 (poštanski pretinac 688).

Molbu ne treba biljegovati.

3.) Prije izdavanja otpremne dozvole treba Središnjici za ogrjev platiti iznos od Din. 12.— za svakih 10.000 kg. ogrjevnog drveta, koje se otprema, a u ime troškova tiskanice za prijavu zaliha, pologovnice Poštanske Štedionice, za izdavanje otpremne dozvole i preporučenog pisma, kojim će Središnjica stranci dostaviti svoje rješenje i otpremnu dozvolu. Središnjica imade račun kod Poštanske Štedionice, podružnice u Zagrebu pod brojem 30439.

Molbi treba priložiti odrezak čekovne uplatnice o uplaćenom novcu i to iz razloga, da Središnjica može molbu odmah rješiti i ne čekajući doznaku novca po Poštanskoj Štedionici.

Pologovnicu Poštanske Štedionice za doznaku gore spomenutog troška mogu stranke besplatno dobiti kod sreskog načelstva odnosno gradskog poglavarstva.

4.) Interesente treba upozoriti, da prigodom dostavljanja prve prijave zaliha ogrjevnog drveta, koju su dužni podnijeti do 30. studenoga 1940. najkasnije, priklope prijavi original eventualno već sklopljenih ugovora o dobavi stanovite količine ogrjevnog drveta, te da navedu koju su količinu prema ugovoru već otpremili.

Budući da Središnjica za ogrjev može izdanje otpremne dozvole i uskratiti, ako smatra, da bi to bilo potrebno za javne interese, valja interesente upozoriti i na to, da poslije 1. prosinca 1940. dostave prethodno nacrte ugovora, koje kane sklopiti bilo s kim u pogledu dobave ogrjevnog drveta, jer bi se inače lako moglo dogoditi, da se sklopi ugovor, koji eventualno neće moći biti izvršen, ako Središnjica za ogrjev uskrati izdanje otpremne dozvole.

5.) Interesente iz blizine Zagreba valja nadalje upozoriti, da traže samo onoliko otpremnih dozvola najedamput, koliko ogrjevnog drveta mogu otpremiti za 8 dana, a interesente, koji su udaljeni od Zagreba, da traže onoliko otpremnih dozvola najedamput, koliko im je potrebno za otpremu drveta za 15 dana.

Razlog je: da Središnjica za ogrjev ne bude najedamput pretrpana prevelikim poslom oko izdavanja otpremnih dozvola.

6.) Sreska načelstva i gradska poglavarstva objavit će ove odredbe na način uobičajen u dotičnom mjestu.

Središnjica za ogrjev.

Kako su u postupku po ovim odredbama zapažene mnoge manjkavosti ili neispravna tumačenja, to se ovim okružnicama daje slijedeće objašnjenje, odnosno nadopuna:

1.) U smislu Okružnice br. 15/1940. dužan je svatko, tko raspolaže sa više od 50 pr. m ogrjevnog drveta, tu zalihi prijaviti na propisanoj tiskanici. Pošto je napred citiranim okružnicama određeno, da se prijave podnose svakog mjeseca, to se ovime određuje, da se prijava zalihe imade podnijeti ovoj Središnjici i izvan toga roka, to

jest čim tokom mjeseca zalihe predu 50 pr. m, a vlasnik drveta, želi, da mu se izdade otpremna dozvola. Središnjica za ogrjev ne će izdavati otpremne dozvole za drvo, koje nije prethodno prijavljeno.

2.) Podnosioci prijava zaliha imaju ispuniti točno propisanu tiskanicu, a naročito se upozorjuju, da ispune rubriku željezničke utovarne stanice, na kojoj se skladište nalazi, pošto će se otpremne dozvole izdavati samo za utovarne stanice, koje su i u prijavi zaliha navedene.

3.) Molbu za izdavanje otpremne dozvole imade sadržavati točno sve podatke, koji su propisani okružnicom broj 33/1940, jer se otpremne dozvole ne mogu izdavati na osnovu nepotpunih podataka. Da se interesentima olakša postupak oko traženja otpremnih dozvola, ova Središnjica izdaje formular molbe, koji će se moći besplatno dobiti kod nadležnog sreskog načelstva i gradskog poglavarstva, te kod utovarnih stanica.

4.) Molbu za izdavanje otpremne dozvole za prevoz drveta unutar područja Središnjice za ogrjev u Zagrebu — dakle unutar područja banovine Hrvatske — podnosa Središnjici za ogrjev u Zagrebu vlasnik drveta, koji je zalihu prijavio, ili kupac. Ako molbu podnosa kupac imade u molbi navesti od koga će drvo kupiti, da se može ustanoviti, da li je ta zaliha prijavljena.

Molbe pak za prevoz ogrjevnog drveta sa područja banovine Hrvatske na područje van banovine Hrvatske ali unutar granica Kraljevine Jugoslavije, imade podnijeti kupac drveta Centrali za ogrev u Beogradu, Palata Albanija. U toj molbi imade kupac naznačiti ime vlasnika drveta, koji je isto prijavio kao zalihu ovoj Središnjici.

5.) Molbi za izdavanje otpremne dozvole za prevoz drveta u inozemstvo treba priložiti izvozno uvjerenje, izdano od nadležnih vlasti, odnosno potvrdu nadležne vlasti, da je izvozno uvjerenje izdato.

6.) Ogrjevnim drvetom smatraju se i pilanski otpaci, meki kao i tvrdi, drveni briketi, piljevina te tvrdo celulozno drvo.

Pozivaju se interesenti, da se ovih propisa točno drže.

Središnjica za ogrjev.

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE
Odjel za zdravlje

Broj: 47.993-X-1940.

Zagreb, dne 25. listopada 1940.

Predmet: **Besplatan pregled i liječenje činovnika u bolničkim ambulantama.**

BOLNICAMA SVIMA

Prema Zakonu o bolnicama od 27. II. 1930. i prema § 88. Zakona o činovnicima od 31. III. 1931. imadu državni činovnici, penzioneri i njihovi porodični članovi pravo na besplatno liječenje u bolnicama.

Prema § 17. Pravilnika o službenim odnosima banovinskih službenika Savske banovine (Min. unut. od 12 jula 1932. br. 29.706, odnosno Banska uprava Savske banovine od 15. IV. 1932) imadu banovinski aktivni i penzionirani činovnici i njihove porodice pravo na besplatno liječenje u bolnicama Savske banovine. Kako prema čl. 2 Uredbe o službenim odnosima banovinskih službenika Banovine Hrvatske od 12 listopada 1939 svi dosadašnji propisi, kojima se uređuju službeni odnosi državnih i banovinskih službenika ostaju i dalje na snazi, to gore spomenuti činovnici, penzioneri i njihove porodice imadu pravo na besplatno liječenje u bolnicama Banovine Hrvatske u granicama citiranih zakona i pravilnika.

Prema pravilniku o bolničkim taksama u državnim bolnicama i ambulantama od 27. IX. 1934 Sbr. 20.000 Glava 9. i prema pravilniku za banovinske bolnice od 2. II. 1935. ((Min. soc. pol. i nar. zdr. Sbr. 2516 Glava 2. točka 7. i Glava IV. točka 2.) te prema pravilniku za gradske bolnice Min. soc. pol. i nar. zdr. od 2. II. 1935 Sbr. 2509 Glava 2 točka 7 i Glava III. točka 2. oprošteni su od plaćanja takse u ambulantama činovnici, koji se besplatno liječe u bolnici. Shodnu naredbu o tom izdala je Banska uprava Savske banovine svojim rješenjem od 28. V. 1936 br. 28.676 i rješenjem od 29. VII. 1936 br. VI-38.764.

Prema gornjim propisima imaju pravo na besplatni pregled i besplatno liječenje u bolničkim ambulantama sva ona lica, koja imaju pravo na besplatno liječenje u bolnicama.

Za bana
Odjelni predstojnik:
Kosanović v. r.

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE
Odjel za šumarstvo V. Zagreb

Broj: 3577-V-1941.

Zagreb, dne 4. veljače 1941.

Predmet: **Pregled i liječenje državnih i banovinskih službenika u kliničkim bolnicama Medicinskog fakulteta u Zagrebu.**

RAVNATELJSTVU BANOVINSKIH ŠUMA — SVIMA i t. d.

Banska Vlast banovine Hrvatske, Odjel za prosvjetu u Zagrebu svojim rješenjem od 29. siječnja 1941. broj: 1186-II-1941. priopćio je slijedeće:

»Dekanat Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu podnesao je pod brojem 4500 od 4. prosinca 1940. izvještaj, da se u posljednje vrijeme obraća sve veći broj državnih i banovinskih službenika kliničkim bolnicama Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu za besplatno liječenje u samim klinikama, kao i ambulantama istih.

Prema odredbama Zakona o bolnicama od 27. veljače 1930. i prema § 88. Zakona o činovnicima od 31. III. 1931. imadu državni činovnici i umirovljenici te članovi njihovih porodica pravo na besplatno liječenje u bolnicama i ambulantama a prema § 17. Pravilnika o službenim odnosima banovinskih službenika bivše Savske banovine, imadu banovinski aktivni i umirovljeni službenici i njihove porodice pravo na besplatno liječenje u bolnicama bivše Savske banovine.

Prema čl. 2. Uredbe o službenim odnosima banovinskih službenika od 12. listopada 1939. ostaju na snazi svi propisi, kojima se uređuju službeni odnosi državnih i banovinskih službenika, pa prema tome imaju svi banovinski službenici i članovi njihovih porodica i nadalje pravo na besplatno liječenje u bolnicama banovine Hrvatske.

Kliničke bolnice Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu nisu bolnice u smislu Zakona o bolnicama i za njih ne vrijede spomenuti propisi.

Za kliničke bolnice vrijedi Uredba o Kliničkim bolnicama Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu od 25. srpnja 1940. Prema odredbi čl. 1. spomenute Uredbe služe te bolnice prvenstveno za nastavu i znanstvena istraživanja, pa ne mogu primati sve bolesnike od reda, već ih primaju prema težini i prirodi bolesti.

Iz navedenih razloga ne primaju se u te bolnice državni i banovinski činovnici, umirovljenici i članovi njihovih porodica na besplatno liječenje, ako im nije potrebno baš kliničko liječenje i ako se mogu liječiti u drugim bolnicama.

Stoga se oni primaju samo iznimno, ako to odobri Odjel za narodno zdravlje Banske Vlasti iz posebnih razloga.

Hrvatsko šumarsko društvo

Prema odredbi čl. 14. Uredbe o kliničkim bolnicama, klinike su dužne održavati ambulante za pregled bolesnika, pružati prvu liječničku pomoć a ambulantno liječiti neimuće ukoliko to ne smeta kliničkim radovima. Zbog toga spomenuti nemaju pravo niti na besplatno liječenje u ambulantama Kliničkih bolnica, osim u iznimnim slučajevima, kako je navedeno napred kod primanja na besplatno liječenje, o čemu odlučuje predstojnik klinike ili njegov zamjenik. Jedino imaju pravo na prvu liječničku pomoć u tim ambulantama.

O prednjem rješenju neka nasov obavijesti područne činovnike i službenike.

Šef glavnog odsjeka:
potpis

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE Odjel za unutarnje poslove

Broj: 127450-I-3-1940.

Zagreb, 11. siječnja 1941

Predmet: **Suzbijanje šumskih šteta.**

- 1) SRESKOM NAČELSTVU — SVIMA
- 2) GRADSKOM POGLAVARSTVU — SVIMA.

U vezi Uredbe Banske Vlasti odjela za šumarstvo od 16. svibnja 1940. broj 13948-V-1940. o dopuni § 166. Zakona o šumama od 21. prosinca 1929. god. upozoruje se naslov na striktno i strogo izvršivanje propisa citirane Uredbe, koja je vrlo važna, jer će od saviesne primjene tih propisa u mnogome ovisiti i stanje šumskih šteta.

Odjel za šumarstvo je zgodno raspoložio, da se sa strane šumarskih vlasti pruže naslovu svi potrebnii podaci.

Sve se kaznene presude imadu u istinu i izvršiti, novčane kazne i kaznena bilje-govina naplatiti a okorjeli štetočinci kažnjavati zatvorom, koji se ima odmah izvršiti. Kaznu zatvora treba uvijek primjeniti kod slučajeva, gdje se radi o špekulaciji sa drvom t. j. kada šumoschetnik dalje prodaje drvo a ne upotrebi ga za kućnu domaću porabu. — Za ubiranje šumsko-odštetnih iznosa po sreskim načelstvima i gradskim poglavarstvima zamoljen je odjel za finansijalne poslove, da ubire te iznose po svojim poreskim ovrhovoditeljima.

Odjel za šumarstvo aktom broj 33323-V-1940. od 22. studena 1940. javlja sljedeće:

»Odjel za šumarstvo izdao je okružnicu svim sreskim načelstvima i gradskim poglavarstvima pod brojem 7920-V-1940. od 15. svibnja 1940. u predmetu postupka upravnih vlasti po predloženim prijavnicama za šumsku štetu. Ta okružnica prilaže se aktu. Citirana okružnica imala je svrhu da ovaj odjel može bar donekle pratiti rad sreskih načelstava i gradskih poglavarstava u pitanju postupka sa šumskim prijavnicama. Po izdanim odredbama imala su sresa načelstva i gradska poglavarstva izvjestiti ovom Odjelu stanje šumskih prijavnica do 1. srpnja t. j. za I. i II. tromjeseče i zatim za III. tromjeseče, pa dalje redovito. Povodom toga raspisa uopće nijesu udovoljila nikako sljedeća sresa načelstva: Bjelovar, Bugojno, Daruvar, Donja Stubica, Donji Lapac, Dubrovnik, Dugoselo, Duvno, Durdevac, Grubišnopolje, Ilok, Konjic, Kostajnica, Krapina, Livno, Ludbreg, Prozor, Stolac, Šibenik i Travnik. Za III. tro-mjeseče nijesu poslali izvještaj sljedeći: Brčko, Brinje, Crikvenica, Čazma, Đakovo, Garešnica, Glina, Jastrebarsko, Kastav, Koprivnica, Našice, Novi Vinodol, Podr. Slatina, Rab, Samobor, Senj, Sisak, Split, Sušak, Vinkovci, Virovitica i Županja.

Odjelu za Šumarstvo je čast skrenuti pažnju naslovu na labavo vršenje službe navedenih sreskih načelstava i gradskih poglavarstava u ovako važnom predmetu našeg narodnog gospodarstva i čast je zamoliti, da se krivci za taj nemar pozovu

na odgovornost. — Kraj ovakovog rada sa strane sreskih i gradskih uprava naravno, da se neće moći nikada stati na put uništavanju šuma i šumskoj kradbi.«

U vezi s ovime naređuje se pod prijetnjom disciplinske odgovornosti svim spomenutim sreskim načelstvima, koji nijesu poslali odjelu za Šumarstvo upitne izvještaje, da ih hitno dostave i o izvršenju ovoga naredjenja podnesu odsjeku za redarstvo izvještaj, te opravdaju dosadanji propust.

Šef redarstvenog odsjeka:
Peršić v. r.

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE

Odjel za šumarstvo V.

u Zagrebu

Broj: 824-V-1941.

Zagreb, dne 23. siječnja 1941.

Predmet: **Šumsko-kaznenih odredbi izvršavanje.**

RAVNATELJSTVU BANOVINSKIH ŠUMA — SVIMA,

RAVNATELJSTVU ŠUMA IMOVNE OPĆINE — SVIMA.

Na nastojanje ovoga Odjela na nadležnom mjestu, da se kaznene odredbe u poslovima šumarstva izdane po upravnim vlastima i vrše, odnosno na prijedlog ovoga odjela, da se onim upravnim vlastima, koje nemaju dovoljno upravnih organa za izvršenje svojih kaznenih odredaba, stave na raspoloženje organi banovinskih šuma kao i šuma krajiških imovnih općina, koji bi u ime upravne vlasti provodili po toj vlasti određeni im izvršni postupak po presudenim šumskim prijavnicama — ustanovljeno je slijedeće:

nema zakonskih zapreka, da se banovinski službenici šumskih uprava pridijele na rad sreskim načelstvima, koji im budu povjereni. Te službenike neka se dodjeljuje na rad sreskim načelstvima tek u iznimnim slučajevima, kad to traže izvanredne prilike. Ovo s razloga, jer danas na traženje sreskih načelstava općinska poglavarstva izvršuju pravomoćne kaznene odredbe u pogledu novčanih kazna i odšteta, a kako se ovdje radi o poslovima iz naloženoga djelokruga, to je općinski blagajnik kao banovinski službenik obvezan naročito i propisom člana 5. Naredbe o službenim odnosima općinskih bilježnika i blagajnika od 14. svibnja 1940. br. 33.470-I-2-1940. na pravilno izvršenje naloga sreskog načelstva u predmetu provadjanja odnosnih ovraha.

Prema tomu, bez obzira na konkretno stanje šumskih šteta, ravnatelj naslova ima osobno i naročito voditi računa o tomu, da li upravne vlasti i izvršuju kaznene odredbe donesene po predloženim šumskim prijavnicama i da, ne čekajući od ovoga Odjela za to posebno odobrenje, dodijeli upravnoj vlasti pomoćno osoblje kad to naročite prilike budu iziskivale.

Svako takovo postavljenje pomoćnoga osoblja dostaviti će sresko načelstvo radi suglasnosti na predhodno vidiranje Predsjedničkom uredu Bana banovine Hrvatske pozivom na Predsjedničtva broj 30.152 Pr. 1940. od 7. studenoga 1940.

Ravnatelj naslova, kao upravni predstavnik oštećenika, dat će dodijeljenom organu potrebne upute, kako bi se izvršenje kaznenih odredaba vršilo nužnim oprezom.

Ukoliko se i pored mjera poduzetih po ovoj odredbi kaznene odredbe ne budu izvršavale u granicama postojećih propisa i danih mogućnosti, ima ravnatelj naslova o tomu odmah izvestiti ovaj Odjel, navesti razloge tomu i podnijeti konkretan prijedlog.

O ovoj su odredbi upravne vlasti posebno obavještene.

V. d. Odjelnog predstojnika:
Premužić v. r.

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE
Odjel za pravosude

Broj: 1265-III-1941.

Zagreb, 18. siječnja 1941.

OKRUŽNICA
SVIM OKRUŽNIM I SRESKIM SUDOVIMA.

Banska Vlast, odjel za šumarstvo u Zagrebu dostavila je ovamo svoj dopis od 4. siječnja 1941. broj 33328-V-1940. koji glasi:

»U vezi sa ovostranom zamolbom od 8. listopada 1940. broj 27827-V-1940, povodom koje je naslov izdao okružnicu svim okružnim i sreskim sudovima pod brojem: 40957-III-1940. od 22. listopada 1940. u pogledu pozivanja lugara na rasprave radi šumskih krada, čast je ovom odjelu zamoliti i obrazložiti još slijedeće:

Cinjenica je, da lugarsko osoblje nastoji, da od tih rasprava u opće izostane ili da im što kasnije prisustvuje. Ovo je rayumljivo, jer se dolaženjem pred sud svjedočenja radi prouzročuju lugarskom osoblju efektivni izdaci. Sjedišta osoblja su redovito veoma udaljena od sjedišta sudova te osoblje ima troškova prevoza željeznicom ili što je još gorje — kolima. Lični izdatak za opskrbu pod današnjim prilikama nije malen, a ako se radi o dolaženju preko 30 klm udaljenosti, valja svim tim troškovima dodati i trošak prenočenja.

Za te troškove osoblje ne dobiva ili dobiva samo u pojedinim slučajevima naknadu i ako Zakon o sudskom krivičnom postupku od 16. veljače 1929. u glavi XIX. §-a 312—315. izričito propisuje, da svjedoku pripada naknada troškova prouzročenih mu dolaženjem sudu.

Prema posljednjoj alineji §-a 314 isplaćuje država te troškove unaprijed a refundira ih od krivaca po propisima §§-a 310—313.

Za ovaj predmet je nazvažniji propis iz predposljednje alineje §-a 315., po kome se državnim činovnicima, služiteljima i t. d. kao svjedocima ima isplatiti dnevница i podvoz po Uredbi. I ako se ne spominje izričito, pod ovim se može razumijevati samo Uredba o naknadi putnih i selidbenih troškova broj 84.600-I-1931. sa naknadnjim izmjenama. Po 1. alineji ovog §-a trošak i danguba se ima isplatiti odmah.

Međutim mimo ovih jasnih propisa sudovi ne postupaju jednako. Nekoji isplaćuju svjedočke pristojbe odmah a u visini po vlastitom načinjenju, nekoji samo doznačuju ali ne isplaćuju pristojba i veoma je čest slučaj, da ih osoblje u opće ne dobije; treći u opće ne priznaju osoblju pravo na naknadu troškova.

Jasno je, da se ovim ne dovodi u pitanje samo materijalno oštećenje već i pravilno vršenje službenih dužnosti lugarskog osoblja, jer isto izbjegava pristupanje sudu, opravdano ili ne. Tek od osoblja se ne može i ne smije zahtjevati, da interes banovine zastupata o svom trošku. Neologično bi bilo zahtjevati od tog osoblja najsavjesnije vršenje ove dužnosti, ako mu se ne daje naknada troškova unatoč jasno preciziranih zakonskih odredaba.

Nepristupanjem sudu osoblje krši zakonske propise ali je još teže, kada nevršenjem jasnih zakonskih norma sami sudski organi prekrše zakon.

Svojevremeno je kr. zemaljska vlada, odjel za pravosude, Naredbom broj 9790-1885 i odjel za unutarnje poslove, Naredbama broj 48598/1896 i broj 5188/1906 ovo pitanje uredila i — kako je poznato — i provodila, pa se na osnovu svega napred izloženoga moli, da naslov ovaj predmet razmotri i donese rješenje, kojim će se izdati svim okružnim i sreskim sudovima nalog, da lugarima pozvanim na rasprave dopituju i odmah isplaćuju svjedočke pristojbe po Uredbi o naknadi putnih i selidbenih troškova a krivce presude na platež tih svjedočkih pristojiba.

Bezuvjetno je potrebno, da se kod svih sudova provodi jednoličan postupak u pogledu isplate tih pristojba.«

Prednje se dostavlja radi pravilnog postupanja u smislu gornjeg traženja.

Odjelni predstojnik:

Žilić v. r.

*

BANSKA VLAST BANOVINE HRVATSKE

Odjel za šumarstvo V.

u Zagrebu

Broj: 2299-V-1941.

Zagreb, dne 30. siječnja 1941.

Predmet: **Lugarska služba u nebanovinskim šumama — uvjeti primanja.**

- 1) RAVNATELJSTVU ŠUMA IMOVNIH OPĆINA — SVIMA
- 2) SRESKOM NAČELSTVU — SVIMA
- 3) GRADSKOM POGLAVARSTVU — SVIMA.

Prilikom ispitivanja kvalifikacija kandidata za polaganje ispita u jesenskom roku 1940. godine po Pravilniku o polaganju lugarskog ispita za čuvare nedržavnih šuma od 26. listopada 1938. god. M. S. broj 3221-1938. kao i prilikom vršenja nadzorne službe nad radom nekojih sreskih šumara i nedržavnih šumarskih ustanova opaženo je, da stručne šumske uprave nedržavnih šuma nisu u svakom slučaju pazile na to, imaju li kandidati potrebne uslove za primetak u lugarsku službu. Bilo je slučajeva, da su u lugarsku praksu primljeni kandidati, koji su svršili samo jedan razred pučke škole, koji fizički nisu sposobni za terensku lugarsku službu, koji se jedva znaju potpisati i koji ne znaju ni osnovno računanje. Bilo je i takovih, koji su primljeni u lugarsku službu, premda su proglašeni nesposobnima za vojnu službu. Nije se pazilo ni na neporočnost. Stoga se određuje:

Kandidati, koji nemaju uslova za polaganje lugarskog ispita po citiranom Pravilniku odnosno uslova za primetak u lugarsku službu po § 135. Zakona o šumama i § 3. Zakona o činovnicima, ne smiju se u buduće primati u službu u svojstvu čuvara-dnevničara, lugarskih pomoćnika i zamjenika i naročito se naglašava, da svi oni, koji ne budu imali sve uslove propisane navedenim Pravilnikom, neće biti pripušteni polaganju lugarskoga ispita i zato takove molbe ne treba ovamo ni predlagati.

V. d. Odjelnog predstojnika:

Premužić v. r.

*

Na osnovu čl. 1 i čl. 2 Uredbe o kontroli spoljne trgovine, a po saslušanju Saveta za spoljnu trgovinu, propisujem ovu

N A R E D B U
o kontroli izvoza drva, proizvoda od drva i šumskih proizvoda uopšte

Član 1.

Pod kontrolu Direkcije za spoljnju trgovinu (dalje kratko nazivana: Direkcija) stavlja se izvoz ovih vrsta drva, proizvoda od drva i šumskih proizvoda uopšte (dalje kratko nazivani: proizvodi šumarstva):

T. Br. 91 uv. car. tarife — drvo za gorivo sviju vrsta uključivo drva namenjenog izradi celuloze kao i okrajaka i pilanskih otpadaka;
» 92 » » — drveni ugalji u komadima i prašini; briketi drvenog uglja;

- iz » 93 » » — drvo neuradeno, samo isećeno ili pretesterisano (oblo drvo sviju vrsta);
iz » 93 » » — željeznički pragovi; skretnička i mostovska grada;
» 97 » » — drvo, kora od drveta, plodovi, seme, bilje i biljni delovi za činjenja koža;
» 98 » » — žir svež i osušen ili oljušten; divlji kesteni i ostali šumski plodovi i semenje;
» 100 » » — prirodne gume i smole, tvrde ili meke;
» 101 » » — katran od drveta;
» 230 » » — ekstrakti i materije za štavljenje koža.

Izvoz ovih proizvoda može se vršiti samo na osnovu izvoznog uverenja koje u smislu ove naredbe izdaje Direkcija odnosno od nje ovlašćeni organi (ekspoziture Direkcije, odjel za obrt, industriju i trgovinu Banske Vlasti i druga nadleštva). Bez tog uverenja carinarnice neće vršiti izvozno carinjenje tih proizvoda.

Član 2.

Izvozna uverenja izdavaće se u okviru opšteg plana razmene sa inostranstvom.

Član 3.

Izvozna uverenja su javne isprave koje glase na ime. One su neotudive i ne mogu se prenosi na drugo lice. Zloupotrebe izvoznog uverenja dostavljati će se sudskim vlastima radi postupka po krivičnom zakonu, što ne isključuje kazne predviđene ovom naredbom.

Član 4.

Molbe za izvozna uverenja izvoznici će podnosići Direkciji ili od Direkcije ovlašćenim organima. Izvozno uverenje Direkcije moćiće se razmeniti kod za to ovlašćenih organa Direkcije sa većim brojem uverenja koja će glasiti na manje količine.

Član 5.

Izvozno uverenje izdavaće se sa rokom važnosti od tri (3) meseca i sadržaće ove podatke:

- a) broj uverenja;
- b) ime i sedište izvoznika;
- c) državni opredelenja;
- d) vrstu i količinu robe;
- e) rok važnosti uverenja;

Uverenje će moći sadržavati i druge podatke u smislu Uredbe o kontroli spoljne trgovine.

Član 6.

Izvozom proizvoda šumarstva pobrojanih u čl. 1 ove naredbe mogu se baviti samo ona poduzeća (proizvadač ili trgovci tih proizvoda), koja su upisana u registar izvoznika proizvoda šumarstva kod Direkcije. U taj registar moćiće biti upisana samo ona preduzeća koja se prijava za izvoz onih proizvoda čiji je izvoz stavljen pod kontrolu Direkcije.

Ova registracija važi za sve zemlje izvoza.

Član 7.

Uslovi za upis u registar izvoznika proizvoda šumarstva biće propisani zasebnom naredbom.

Član 8.

Ukaže li se potreba za raspodelom kontingenta za izvoz proizvoda šumarstva u pojedine zemlje izvoza, ona će se vršiti ako to zaključi Savet za spoljnu trgovinu, a na osnovu predloga zajednice izvoznika proizvoda šumarstva (dalje kratko nazivana zajednicom).

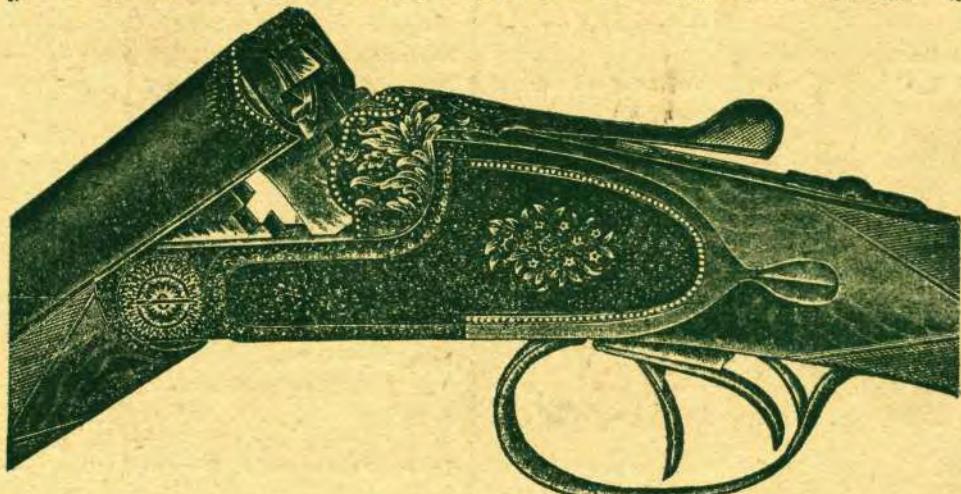
Domaća stručna djela iz područja šumarstva

Broj	Pisac	Naslov knjige	Nabavlja se kod	Cijena		
				Din	za stud.	za član. društ.
1.	Agić O.	Bilinstvo za lug. osoblje	pisaca. Vinkovei	15.—	—	—
2.	Balen J. dr.	O proredama	„ Zemun. Šumarski fakultet	50.—	—	—
3.	“	Pril. poznav. medit. šuma	„	50.—	—	—
4.	“	Naš goli krš	„	100.—	—	—
5.	“	Pogl. na šumarstvo Bugarske	„	50.—	—	—
6.	“	Šumski rasadnici	„	50.—	—	—
7.	“	Josip Kozarac	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	15.—	—	—
8.	“	Morozov. Nauka o šumi I.	pisaca. Žemun. Šumarski fakultet	60.—	—	—
9.	Balen-Sagadin	Zakon o šumama	Tiskara Narodnih Novina. Zgb.	50.—	—	—
10.	Borošić-Sarnavka	Zbornik šum. zakona i propisa	Ministarstvo šuma i rudnika	60.—	—	—
11.	Ćeović Ivo ing.	Lovstvo	Tipografija d. d. — Zagreb	80.—	—	—
12.	Demić K. Č.	Radne mašine za obradu drveta	Drvotržac — Zagreb, Praška 6	60.—	—	—
13.	Fink F.	Kubični sadržaj klada	„	45.—	—	—
14.	“	Površina neobruba, dasaka	„	20.—	16.—	—
15.	“	Površina srednjaca (centreplanks)	„	20.—	16.—	—
16.	“	Prerač. engl. stopa i palaca	„	5.—	4.—	—
17.	“	Kubature popruga (frizera)	„	25.—	—	—
18.	Hufnagl-Ves. Mil.	Praktično uređivanje šuma	H. Š. D. Vukotinovićeva 2	20.—	—	—
19.	Levaković A. dr.	Dendrometrija	„	100.—	članovi 50.— nečlan. 70.—	70.—
20.	Mađarević S. ing.	Naše šume	pisaca. Zagreb. Palmotićeva 68	120.—	—	—
21.	Marinović M. dr.	Privredni značaj lova	„ Bgd. Novopazarska 48 I	60.—	25.—	25.—
22.	“	Šum. privredna geografija	„	300.—	220.—	250.—
23.	“	Značaj šuma u privr. i kult. životu naroda	Kr. Srpska Akademija. Beograd	10.—	—	—
24.	“	Osnovi nauke o upravi šumama	pisaca. Bgd. Novopazarska 48 I	140.—	100.—	100.—
25.	Markić M. ing.	O imovnim općinama	„ Zgb. Derenčinova 29 i H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
26.	Nenadić D. dr.	Račun vrijednosti šuma	„	100.—	članovi 50.— nečl. 70.—	70.—
27.	“	Uređivanje šuma	pisaca. Šumarski fakultet. Zagreb	120.—	—	—
28.	Petracić A. dr.	Uzgajanje šuma	„	100.—	—	—
29.	Petrović D. dr.	Šum. i s. privreda u Makedoniji	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	10.—	—	—
30.	Setinski V. dr.	Bujice (litografirano)	Udruž. stud. šum. Zgb. Vnkot. 2	55.—	—	—
31.	“	Vodno graditeljstvo u gosp. i šumarstvu I	Zavod za vodno graditeljstvo Zagreb. Vukotinovićeva 2	70.—	55.—	—
32.	Ugrenović A. dr.	Pola stoljeća šumarstva	H. Š. D. Zgb. Vukotinovićeva 2	200.—	—	—
33.	“	Zakoni i propisi o šumama i p.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	—	—
34.	“	Iskorišćavanje šuma II	D. Tomićić Zgb. Tehn. fakultet	140.—	100.—	—
35.	“	III	„	140.—	100.—	—
36.	“	IV	„	140.—	100.—	—
37.	Veseli D.	Zaštita šuma	pisaca. Sarajevo. Bolnička 15	30.—	25.—	—
38.	“	Geodezija	„	40.—	35.—	—
39.	“	Lovstvo i ribarstvo	„	30.—	25.—	—
40.	“	Šumarska botanika	„	25.—	20.—	—
41.	“	Kadenje čumura	„	15.—	12.—	—
42.	“	Sistematika šum. drvila	„	10.—	8.—	—
43.	“	Povj. crtice o šum. Bos. i Herc.	„	15.—	12.—	—
44.	“	Sušenje četin. šuma	„	10.—	8.—	—
45.	Zoričić M. dr.	Tumač Zakona o lovnu	Tiskara Nar. Novina — Zagreb	95.—	—	—

**INDUSTRija ORUŽJA
BOROVNIK I VRBANIĆ
ZAGREB, Jurišićeva 9 kod Glavne pošte
Telefon 24-5-67**

Preporuča svoj cij. gg. lovcima svoje prvorazredne puške, pištolje i sav lovački pribor.

PREUZIMAMO sve u puškarski zanat zasijecajuće popravke oružja te izvršujemo sve najsavjesnije. — Izradjujemo lovačke puške po specijalnim narudžbama — Prodajemo naj-solidniju lovačku municiju. — Dajemo savjete i informacije u pogledu lovačkog oružja.

Preuzimamo prepariranje raznih životinja

**Šumska industrija
Filipa Deutscha Sinovi**

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. — Na skladištu ima velike količine potpuno suhe hrastove
gradje svih dimenzija

Utemeljeno godine 1860.

Utemeljeno godine 1860.

K R N D I J A

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva.
NAŠICE, SLAVONIJA

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode